HÄÄDEMEESTE VALLA LEHT LIIVRANNA

NOVEMBER 2026 / NR 98

Häädemeeste Huviteater pälvis riikliku tunnustuse

Eesti Rahvakultuuri Keskus andis 16. oktoobril Haapsalu Kultuurikeskuses üle kümme riiklikku tunnustust rahvakultuuri hoidjatele ja edendajatele. Juba kolmandat korda toimunud tänusündmus on Eestis ainulaadne, tuues ühele lavale erinevate rahvakultuuri valdkondade silmapaistvad tegijad.

Tunnustuse pälvisid inimesed, kollektiivid ja kogukondlikud algatused kümnes valdkonnas: lood, tants, muusika, rahvakunst, käsitöö, harrastusteater, keel, toit, tavad ja kogukondlikud algatused. Nende tegevus aitab hoida elavana meie kultuuripärandit, annab seda edasi järgmistele põlvkondadele ning loob uusi võimalusi rahvakultuuri arenguks.

Eesti Rahvakultuuri Keskuse direktor Kaija Velmet rõhutas sündmust avades, et kuigi riikliku tunnustuse pälvisid kümne valdkonna silmapaistvad tegijad, on rahvakultuuri püsimise taga palju rohkem inimesi, kelle igapäevane töö ja pühendumus väärivad märkamist.

Oma kõnes tõi Velmet esile ka rahvakultuuri hoidmise pikaajalise tähenduse. Tänased valikud määravad, millised teadmised, oskused ja väärtused jõuavad tulevaste põlvkondadeni ning millise kultuuripärandi neile jätame. „Aastal 2126 on meist saanud kellegi jaoks esivanemad. See, mida meie täna teeme, mida väärtustame, mida oma lastele õpetame ja millel laseme kaduda, kujundab nende maailma tulevikus," ütles Velmet.

Meie vallast oli nomineeritud Häädemeeste Muuseumi juhataja Kaire Käära, Treimani Rahvamaja poolt korraldatud pika traditsiooniga Kevadsimman ning Häädemeeste Huviteater.

Harrastusteatrite kategoorias pärjati laureaadi tiitliga Häädemeeste Huviteater.

Harrastusteatri kategoorias pälvis Häädemeeste Huviteater tunnustuse enam kui 120-aastase teatritraditsiooni hoidmise ning kohaliku pärimuse, ajaloo ja kogukonna lugude lavale toomise eest. Aire Koopi juhendamisel tegutsev trupp on Häädemeeste Huvikeskuses järjepidevalt koos käinud alates 1996. aastast, kuid esimesed teated kohalikust teatritegemisest pärinevad juba 1900. aasta eelsest ajast.

Aastal 1990 alustas Häädemeeste näitemängutegemist esimese trupiga Peeter Laredei. Tänaseks on see traditsioon järjepidevalt kestnud 126 aastat! 30 viimast aastat on seda jätkusuutlikult elus hoidnud Häädemeeste Huviteater. Fotol on Häädemeeste Huviteatri näiteseltskond 25.oktoobril 2026. aastal Häädemeeste Seltsimajas. Foto: Anneli Leppik

Teatri loomingus on oluline koht kodukandi lugudel. Lavale on jõudnud nii „Pildikesi Häädemeeste ajaloost", Häädemeeste vallakohtu protokollidel põhinev näitemäng kui ka koduloouurija Marta Mäesalu kogutud pärimus. Trupi põhikoosseisu on aastaid kuulunud 13 liiget, suuremates vabaõhulavastustes lööb kaasa ligikaudu 20 inimest kogukonna kolmest põlvkonnast.

Etendused sünnivad ühise pühendumise ja pingutuse toel: lisaks näitlemisele valmistavad trupiliikmed ise lavakujundust ja kostüüme. Oma teatri tegemistele elab kaasa ka kogukond - etendused toovad saalid ja õued rahvast täis ning pakuvad kõneainet veel pikalt pärast eesriide langemist (allikas: Eesti rahvakultuuri Keskus)

Aire Koop
Foto: Valmar Voolaid

Häädemeeste kandi õppijaid tunnustati Pärnumaa tänusündmusel

Anneli Leppik
Häädemeeste Seltsimaja juhataja

Pärnu Keskraamatukogus toimus 20. oktoobril Pärnumaa täiskasvanuhariduse tänusündmus, kus tunnustati täiskasvanud õppijaid ja elukestva õppe edendajaid. Nii nominentide kui ka tunnustuse saajate seas oli Häädemeeste kandi inimesi.

Tänavusele Pärnumaa täiskasvanud õppijate tunnustuskonkursile esitati 25 kandidaati. Pärnumaa aasta täiskasvanud õppijaks 2026 valiti Naima Mass. Naima kõrgharidusõpingud jäid omal ajal laste ja pere tõttu pooleli, kuid 30 aastat hiljem lõpetas ta Tartu Ülikooli Pärnu kolledži turismi- ja hotelliettevõtluse eriala ning omandas bakalaureusekraadi. Õpingute käigus tuli tal ületada ka vähestest digioskustest ja inglise keele oskusest tingitud raskused. Naima esitati kandidaadiks ka üle-eestilisele täiskasvanud õppijate tunnustuskonkursile.

Aasta õppija eripreemia „Eristuv õpiteekond" pälvis Häädemeeste Seltsimaja noorsootöötaja Anna-Liisa Schön. Omal ajal modellikarjääri tõttu pooleli jäänud õpinguid jätkas ta aastaid hiljem täiskasvanute gümnaasiumis. Sealt viis tema haridustee tervisejuhtimise bakalaureusekraadini ning edasi andragoogika magistriõpinguteni.

Konkursi nominentide seas oli ka Häädemeeste muuseumi juhataja Kaire Käära, kes tegutseb giidi ja reisisaatjana ning panustab pärimuskultuuri edendamisse.

Tänusündmusel pakkusid muusikalisi elamusi Häädemeeste kandi muusikud Andris Avamere ja tema tütar Maria Elisabet Avamere.

Õnnitleme kõiki nominente ja tunnustuse saajaid!

Fotol vasakult: Anna-Liisa Schön, Naima Mass, Kaire Käära, Andris Avamere pojaga, Maria Elisabet Avamere, Helve Reisenbuk. Foto: erakogu

VALLAVANEMA VEERG

Head Häädemeeste inimesed!

Sügis on jõudnud oma harjumuspärasesse rütmi ning oktoober tõi kaasa mitmeid ettevõtmisi nii hariduse, kultuuri kui ka kogukonnaelu valdkonnas.
Kuu alguses tähistasime õpetajate päeva. See oli hea võimalus tänada kõiki õpetajaid, lasteaedade töötajaid ning teisi haridusvaldkonna inimesi, kes annavad iga päev oma panuse meie laste ja noorte arengusse. Nende töö tulemused ei paista välja kohe, kuid mõjutavad kogu meie valla tulevikku.
Rõõmu valmistas Häädemeeste Keskkooli sünnipäeva tähistamine ning madalseiklusraja avamine. Tänu MTÜ Häädemeeste Hääle, kooliperele ja toetajatele on valda lisandunud üks tore võimalus aktiivseks liikumiseks ja koos tegutsemiseks. Hea meel on ka selle üle, et lõpusirgele on jõudnud Häädemeeste Lasteaia ja raamatukogu hoone energiatõhususe projekt. Üks oluline hoone on saanud värskema ilme ning muutub edaspidi säästlikumaks ja mugavamaks nii lastele, töötajatele kui ka teistele kasutajatele.
Oktoobrisse mahtus ka Pillimeeste päev Tahkurannas, mis tõi kokku muusikahuvilised ja pillimehed. Sellised traditsioonid hoiavad elavana meie kultuuripärandit ning annavad võimaluse inimestel kokku saada ja ühiselt aega veeta.
Kuu jooksul arutasime koos teiste Pärnumaa omavalitsustega järgmiste aastate ühiseid tegemisi ning arengusuundi. Samuti oli hea tõdeda, et jätkub piiriülene ühistransport Läti suunal, mis loob paremad võimalused liikumiseks nii meie piirkonna elanikele kui ka külalistele.
Jätkuvalt tegeleme kriisideks valmisoleku teemadega. Selleks kohtusime teiste omavalitsusjuhtidega üle Eesti ning tutvusime ka Läti kogemustega. Keeruliseks ajaks valmistumisel ei ole kõige tähtsamad mitte dokumendid, vaid inimeste vaheline koostöö ja valmisolek üksteist aidata.
Mul oli võimalus külastada ka Häädemeeste Seltsimaja podcasti, kus rääkisime valla arengust, kogukonnaelust ja laskespordist. Tänan saate tegijaid sisuka vestluse eest. Soovijad saavad intervjuu kuulata käesoleva loo juurde lisatud QR-koodi kaudu.
Oktoobri lõpus toimus Häädemeestel ammulaskmise maailmakarika finaal. Järgmisena ootavad ees 2027. aasta maailmameistrivõistlused, mis toovad siia üle saja sportlase kogu maailmast.
Jätkame ka edaspidi koostööd külaseltside, kogukondade ja ettevõtjatega, sest just üheskoos sünnivad lahendused, mis aitavad meie valda edasi viia.
Soovin kõigile head tervist, rahulikku sügise jätku ning tegusat meelt lähenevateks talvekuudeks!

Ain Järvesaar
vallavanem

VALLAVOLIKOGUS OTSUSTATI

24. septembri volikogu istungil võeti vastu järgmised otsused:
„Häädemeeste valla arengukava ja eelarvestrateegia avalikustamisele suunamine“;
„Häädemeeste valla esindaja asendaja tagasikutsumine ning uue esindaja asendaja nimetamine Eesti Linnade ja Valdade Liidu üldkoosolekule ja volikokku“;
„Häädemeeste valla esindaja asendaja tagasikutsumine ning uue esindaja asendaja nimetamine Pärnumaa Omavalitsuste Liidu üldkoosolekule ja volikokku“;
„Vallavara omandamine“;
„Vallavara tasuta võõrandamine Eesti Vabariigile“;
„Nõusoleku andmine vallavara võõrandamiseks“;
„Arvamuse andmine Võidu liivakarjääri keskkonnaloa muutmise kohta“;
„Volikogu kultuuri- ja spordikomisjoni koosseisus muudatuse kinnitamine“.
24. septembri volikogu istungil võeti vastu järgmine määrus:
„Haridusvaldkonna määrustega antud ülesannete delegeerimine“.

VALLAVALITSUSES OTSUSTATI

23. septembri vallavalitsuse istungil võeti vastu järgmised korraldused:
„Puu raie tiheasustusalal“. Korraldusega antakse nõusolek ühe männi raiumiseks Häädemeeste vallas Reiu külas asuval Pulga tee 5 kinnistul;
„Puu raie tiheasustusalal“. Korraldusega antakse nõusolek ühe männi raiumiseks Häädemeeste vallas Majaka külas asuva Pikniku tee 3 kinnistul;
„Hajaasustuse programmi projekti „Sillatalade vahetus” aruande kinnitamine“;
„Hajaasustuse programmi projekti „Nõmme talu puurkaevu maja ehitus” aruande kinnitamine“;
„Rannametsa külas Muhu maaüksusele tiigi rajamiseks ehitusloa väljastamine“. Häädemeeste Vallavalitsusele esitati elektrooniliselt ehitisregistri kaudu Häädemeeste vallas Rannametsa külas Muhu maaüksusele tiigi rajamiseks (21533 – veehoidla, bassein) ehitusseadustiku § 40 kohane ehitusloa taotlus nr 2611271/09851 koos ehitusprojektiga ja tasuti riigilõiv. RAAM Arhitektid AI OÜ poolt koostatud tiigi ehitusprojekt on esitatud detailsuses ja ulatuses, mis võimaldab ehitusloa väljastada. Tiigi rajamine toimub Keskkonnaameti kooskõlastusel;
„ Laadi külas Ruusamäe tee ja Ruusamäe alajaam kinnistutele sundvalduse seadmine“;
„Tahkuranna külas Põlluotsa katastriüksuse jagamine, lähiaadresside ja maasihtotstarvete määramine“. Häädemeeste vallas Tahkuranna külas asuva Põlluotsa kinnistu omanike volitatud esindaja esitas elektrooniliselt Minu katastri keskkonnas Häädemeeste Vallavalitsusele taotluse, et kooskõlastada katastriüksuse jagamise maakorralduskava (toimingu nr 2026090823039). Uute tekkivate katastriüksuste lähiaadressideks ja sihtotstarveteks määratakse vastavalt Põlluotsa – elamumaa 100% ja Põlluserva – maatulundusmaa 100%;
„Uulu Kultuuri- ja Spordikeskusele avaliku ürituse korraldamiseks loa andmine“;
„Kulutuste kompenseerimine“. Korraldusega hüvitatakse lapsevanemale Häädemeeste valla elanike registris oleva lapse lapsehoiuteenuse kulud Pärnu Waldorf lasteaias Pauliine alates 01.09.2026;
„Metsapoole Põhikooli hoolekogu koosseisu kinnitamine“. Korraldusega kinnitakse Metsapoole Põhikooli hoolekogu 7-liikmelisena järgnevas koosseisus: kooli pidaja esindaja Helve Reisenbuk; õpetajate esindaja Anneli Graudina; lastevanemate, vilistlaste ja kooli toetavate organisatsioonide esindajad: Kaisa Vaik, Ivar Baumann, Leho Sillat, Karin Grents ja Magnus Graudinš.
23. septembri vallavalitsuse istungil võeti vastu järgmine määrus
„Häädemeeste valla arengukava ja eelarvestrateegia koostamise, muutmise, menetlemise ja kinnitamise korra muutmine“. Häädemeeste Vallavolikogu 08.06.2023 määruses nr 5 "Häädemeeste valla arengukava ja eelarvestrateegia koostamise, muutmise, menetlemise ja kinnitamise kord" tehakse järgmised muudatused: määruse § 5 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: "(2) Volikogu kinnitab arengukava ja eelarvestrateegia oma määrusega seaduses sätestatud tähtajaks."; määruse § 6 lõike 1 teist lauset muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: "(1) Ülevaatamise algatamine on kohustuslik õigusaktides sätestatud juhtudel ja korras."
1. oktoobri vallavalitsuse istungil võeti vastu järgmised korraldused:
„Isikliku kasutusõiguse ala tasuta kasutusse andmine“. Korraldusega antakse Häädemeeste Surfiklubile (registrikood 80590062) viieks aastaks tasuta kasutada 16. märtsil 2018 sõlmitud isikliku kasutusõiguse seadmise lepinguga Häädemeeste vallale kasutada antud 920 m² suurune ala Luitemaa looduskaitseala 26 kinnisasjal (katastritunnus 21301:006:0331);
„Häädemeeste alevikus Kooli tn 10//Häädemeeste kool kinnistule madalseiklusraja rajamiseks ehitusloa väljastamine“;
„Leina külas Jõulumäe tervisekeskuse kinnistul ümberehitatud peamaja hoonele kasutusloa väljastamine“. Kasutusloa taotlusega esitatud ehitus- ja teostusdokumentatsiooniga ning Päästeameti Lääne päästekeskuse kooskõlastusega on tõendatud, et ümberehitatud peamaja vastab ehitusloale ja ehitisele esitatud nõuetele;
„Majaka külas Lemme kohvik maaüksusele puurkaevu rajamiseks ehitusloa väljastamine“. Häädemeeste Vallavalitsusele esitati elektrooniliselt ehitisregistri kaudu Häädemeeste vallas Majaka külas Lemme kohvik maaüksusele puurkaevu rajamiseks ehitusseadustiku § 40 kohane ehitusloa taotlus nr 2611271/05163 koos ehitusprojektiga ja tasuti riigilõiv;
„Treimani külas veetorustiku rajamiseks ehitusloa väljastamine“. Häädemeeste Vallavalitsusele esitati elektrooniliselt ehitisregistri kaudu Häädemeeste vallas Treimani külas Ansi-Posti, Elleri töökoda, Loorentsi, Männikäbi, Oktaavia, Puhkemaja, Rahvamaja pumbajaam, Seljaku ja Treimani rahvamaja maaüksustele külmaveetorustiku (kasutamise otstarve 22221- külmaveetorustik) rajamiseks ehitusseadustiku § 40 kohane ehitusloa taotlus nr 2611271/10440 koos ehitusprojektiga ja tasuti riigilõiv. Projekti tellis Aktsiaselts Häädemeeste VK;
„ Orajõe külas Hõberanna kinnistule elamu püstitamiseks ehitusloa väljastamine“. Häädemeeste Vallavalitsusele esitati elektrooniliselt ehitisregistri kaudu Häädemeeste vallas Orajõe külas Hõberanna kinnistule üksikelamu (ehitisregistri kood 121458706) püstitamiseks ehitusseadustiku § 40 kohane ehitusloa taotlus nr 2611271/08226 koos ehitusprojektiga ja tasuti riigilõiv. Ehitusprojekti koostamise aluseks on Tamme kinnistute detailplaneering ning MiHo OÜ poolt koostatud üksikelamu ehitusprojekt, mis võimaldab ehitusluba väljastada;
„Tahkuranna külas Suti katastriüksuse jagamine, lähiaadresside ja maa sihtotstarvete määramine“;
„Ostueesõigusega maa erastamise menetleja kinnitamine“. Korraldusega kinnitatakse Häädemeeste valla maa ostueesõigusega erastamise menetlejaks planeerimis- ja maanõunik Gaius-Nicholas Pahk;
„ Tahkuranna Lasteaed-Algkooli hoolekogu koosseisu kinnitamine“. Korraldusega kinnitatakse

Tahkuranna Lasteaed-Algkooli hoolekogu 7-liikmelisena alljärgnevas koosseisus: kooli pidaja esindaja : Argo Mengel, kooli õpetajate esindaja: Sirly Jürioja; lasteaia õpetajate esindaja: Eneli Hein; õpilaste vanemate esindajad : Victoria Kulikova ja Kristiin Kuur; lasteaia vanemate esindajad: Marianne Lumera ja Triinu Talts;

„Uulu Lasteaia hoolekogu koosseisu kinnitamine“. Korraldusega kinnitatakse Uulu Lasteaia hoolekogu 8-liikmelisena alljärgnevas koosseisus: Häädemeeste Vallavalitsuse esindaja Helve Reisenbuk; pedagoogide esindaja Ülle Leidur; Jaanimardika rühma lapsevanemate esindaja Kaisa Tamm; Liblika rühma lapsevanemate esindaja Ruth Järvesaar; Mesimummi rühma lapsevanemate esindaja Maris Filippov; Lepatriinu rühma lapsevanemate esindaja Eva-Lotta Talts; Sipelga rühma lapsevanemate esindaja Kristi Stimmer; Põrnika rühma lapsevanemate esindaja Reilika Kiviselg;

„Sihtotstarbelise eraldise lisamine eelarvesse“. Lisada Häädemeeste valla 2026. aasta eelarve tuludesse ja kuludesse järgmine täiendavalt laekunud sihtotstarbeline eraldis 6646 eurot;

„Vallavanema asendamine“.

15. oktoobri vallavalitsuse istungil võeti vastu järgmised korraldused:

„Hajaasustuse programmi projekti „Juurdepääsutee parendamine” aruande kinnitamine“.

„Hajaasustuse programmi projekti „Kanalisatsioonisüsteemi rajamine” aruande kinnitamine“.

„Puude raie tiheasustusalal“;

„Projekteerimistingimuste väljastamine Uulu külas Soometsa tee 15 maaüksusele autopesulahoone püstitamiseks“. Häädemeeste Vallavalitsusele esitati projekteerimistingimuste taotlus detailplaneeringu koostamise kohustuse puudumisel, mille kohaselt soovitakse Uulu külas Soometsa tee 15 maaüksusele kavandada eraldi kõrvalhoonena uue autopesula püstitamine. Uus pesulahoone plaanitakse olemasoleva tanklahoone kõrvale kuni 120 m² ehitisealuse pinnaga ja kuni 7 m kõrgena;

„Projekteerimistingimuste väljastamine Uulu külas Soometsa tee 9 maaüksusele laohoone püstitamiseks“. Häädemeeste Vallavalitsusele esitati projekteerimistingimuste taotlus detailplaneeringu koostamise kohustuse puudumisel, mille kohaselt soovitakse Uulu külas Soometsa tee 9 maaüksusele kavandada uue laohoone püstitamine. Kavandatava laohoone (kuni 500 m2) lisandumisel on hoonete ehitisealune pind kokku 1358 m², mis on sama, mis varasema tootmishoone puhul;

„Reiu külas Luha kinnistule abihoone püstitamiseks ehitusloa väljastamine“. Häädemeeste Vallavalitsusele esitati elektrooniliselt ehitisregistri kaudu Häädemeeste vallas Reiu külas Luha kinnistule abihoone (ehitisregistri kood 121460926) püstitamiseks ehitusseadustiku § 40 kohane ehitusloa taotlus nr 2611271/10494 ja tasuti riigilõiv. Ehitusprojekti koostamise aluseks on Häädemeeste Vallavalitsuse 15.04.2025 korraldusega nr 161 välja antud projekteerimistingimused nr 2611802/04693;

„Treimani külas Pärna kinnistule suvila püstitamiseks ehitusloa väljastamine“;

„Orajõe külas Tamme kinnistule elamu püstitamiseks ehitusloa väljastamine“;

„Ehitusloa kehtetuks tunnistamine“. Korraldusega tunnistatakse kehtetuks Häädemeeste Vallavalitsuse 21.04.2004 korraldus nr 4 ja selle alusel väljastatud ehitusluba nr HDM 2004-6/EL Urisaare külas Nigula looduskeskus kinnistule (21301:001:0233) RL masti (ehitisregistri kood 220263956) püstitamiseks;

„Uulu Põhikooli hoolekogu koosseisu kinnitamine“. Korraldusega kinnitatakse Uulu Põhikooli hoolekogu 13-liikmelisena järgnevas koosseisus: kooli pidaja esindaja Maia-Liisa Kasvandik; õpetajate esindaja Kadi Valdaru; kooli vilistlaste esindaja Ethel Alviste; lapsevanemate esindajad: Kristi Kostenok, Ave Pärnaste, Karin Paal, Monika Kunder, Stinali Merivee, Kätlin Janson, Mari Merimaa, Aet Tammik, Iti Sipelgas, Reilika Kiviselg;

„Häädemeeste Keskkooli hoolekogu koosseisu kinnitamine“. Korraldusega kinnitatakse Häädemeeste Keskkooli hoolekogu 14-liikmelisena järgnevas koosseisus: kooli pidaja esindaja Ats Järvesaar; õpetajate esindajad Lauri Lepik ja Kalmer Hütt; õpilasesinduse esindaja Marcus Maddison; lapsevanemate esindajad: Tiina Kurm, Triinu Kolla, Olga- Anastasiya Marozava, Jane Paimre, Eneken Orupõld, Meeli Juninen, Katrin Mitt, Mario Soosalu, Anna-Liisa Schön, Annika Türn;

„Kabli Lasteaia hoolekogu koosseisu kinnitamine“. Korraldusega kinnitatakse Kabli Lasteaia hoolekogu 5-liikmelisena järgnevas koosseisus: vallavalitsuse esindaja Helve Reisenbuk; pedagoogide esindaja Meeli Antson; noorema rühma lastevanemate esindaja Martti Vaik; vanema rühma lapsevanemate esindaja Kaili Viljak ja Kaisa Vaik;

„Konkursikomisjoni moodustamine ning konkursi väljakuulutamine“. Häädemeeste Vallavalitsuse hallatava asutuse Häädemeeste Eakate Kodu juhataja tööleping lõpetati poolte kokkuleppel 30.05.2026. Häädemeeste vallavanema 04.06.2026 käskkirja nr 11-1/28 alusel juhib asutust juhataja kohusetäitja kuni Häädemeeste Eakate Kodu juhataja töökoha täitmiseni. Korraldusega moodustatakse Häädemeeste Vallavalitsuse hallatava asutuse Häädemeeste Eakate Kodu juhataja ametikoha (1,0 ametikohta) täitmiseks läbiviidava konkursi korraldamise komisjon järgnevas koosseisus: Ain Järvesaar – vallavanem, komisjoni esimees; Andres Annast -vallasekretär, komisjoni aseesimees; Helve Reisenbuk - abivallavanem; Eha Säde- sotsiaalnõunik; Hiie Lainela-Kollom – vallavalitsuse liige;

„Raha eraldamine Suusaklubile Jõulu“. Korraldusega eraldatakse Suusaklubile Jõulu Häädemeeste valla 2026. aasta eelarvest tegevustoetust summas 4000 (neli tuhat) eurot. Toetus on ettenähtud Häädemeeste valla 2026. aasta eelarves ja seletuskirjas;

„Häädemeeste Vallavalitsuse raamatupidamise sise-eeskirja kinnitamine“;

„Vallavara enampakkumise nurjunuks tunnistamine ning uue avaliku enampakkumise korraldamine“. Korraldusega tunnistatakse kehtetuks Häädemeeste Vallavalitsuse Häädemeeste Vallavalitsuse 28.08.2026 korraldus nr 301 „Enampakkumise tulemuste kinnitamine“ ning korralduse alusel vallavalitsuse poolt väljastatud arve nr 3228; tunnistatakse nurjunuks Häädemeeste Vallavalitsuse 01.07.2026 korralduse nr 262 alusel läbiviidud enampakkumine Häädemeeste vallale kuuluva ja Uulu külas Mõisa väikekoht 1-15 asuva korteriomandi (84801:001:0098, registriosa number 1666806, eriomand nr 15) võõrandamiseks. Enampakkumine tunnistatakse nurjunuks, sest enampakkumise võitja loobus korteri omandamisest. Häädemeeste vallale kuuluva ja Uulu külas Mõisa väikekoht 1-15 asuva korteriomandi (84801:001:0098, registriosa number 1666806, eriomand nr 15) võõrandamiseks uus avalik enampakkumine. Samuti korraldatakse uus avalik enampakkumine korteriomandis võõrandamiseks täpsustatud tingimustel;

„Häädemeeste valla arengukava kuni aastani 2031 ja Häädemeeste valla eelarvestrateegia aastateks 2027 – 2031 eelnõude muudatus- ja parandusettepanekute arutelu“. Arendusnõunik Indrek Talts andis vallavalitsuse liikmetele ja finantsjuht Valli Tiidole (Tiido) ülevaate vallavalitsusele laekunud arengukava ja eelarve strateegia eelnõude parandus- ja muudatusettepanekutest. Antud tähtajaks (12.10.2026) esitasid oma ettepanekud Urmas Aava (dokumendiregistri nr 2-7/8-1), fraktsioon Isamaaline Rannamänd (dokumendiregistri nr 2-7/8-2), fraktsioon Koduvald (dokumendiregistri nr 2-7/8-3), Reet Sai (dokumendiregistri nr 2-7/8-4), Metsapoole Põhikooli hoolekogu (dokumendiregistri nr 2-7/8-7);

„Volikogule esitatavad eelnõud“.

Vallavalitsus vaatas läbi järgmised eelnõud:

määruse eelnõu „Häädemeeste valla põhimääruse muutmine“;

määruse eelnõu „Häädemeeste valla rahvaküsitluse korraldamise ja läbiviimise kord“;

määruse eelnõu „Häädemeeste Muusikakooli põhimääruse kehtetuks tunnistamine“;

otsuse eelnõu: „Vallavara omandamine“;

otsuse eelnõu: „Võiste alevikus Matsi tn 12 kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmine“;

otsuse eelnõu: „Tahkuranna külas Ennu kinnistu detailplaneeringu kehtestamine“;

otsuse eelnõu: „Ühiste kavatsuste kokkuleppe heakskiitmine ja hoonestusõiguse tasu muutmisega nõustumine“;

otsuse eelnõu: „Volikogu tunnustuse avaldamise komisjoni moodustamine ning esimehe ja aseesimehe valimine“;

otsuse eelnõu „Volikogu tunnustuse avaldamise komisjoni koosseisu kinnitamine“.

TEADE

Võiste alevikus Matsi tn12 kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmine

Häädemeeste Vallavalitsus avaldab teadaande keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 35 lõike 6 alusel. Häädemeeste Vallavolikogu algatas oma 05.09.2024 otsusega nr 25 Võiste alevikus Matsi tn12 kinnistu (katastritunnus 21401:001:0780) detailplaneeringu, mille planeeringuala suurus on 13745 m². Detailplaneeringu eesmärgiks on Matsi tn 12 kinnistule ehitusõiguse määramine ühe elamu ja abihoonete püstitamiseks. Detailplaneeringuga tehakse ettepanek muuta kehtivat Tahkuranna valla üldplaneeringut (kehtestatud Tahkuranna Vallavolikogu 31.05.2012.a määrusega nr 11) minimaalse elamukrundisuuruse osas, milleks on valgel alal 2 ha. Tulenevalt planeerimisseaduse § 142 lõikest 6 tuleb üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut sisaldava detailplaneeringu koostamisel anda eelhinnang ja kaaluda keskkonnamõju strateegilist hindamist (KSH) lähtudes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõigetes 4 ja 5 sätestatud kriteeriumidest ning § 33 lõike 6 kohaste asjaomaste asutuste seisukohtadest. Lähtuvalt asjaomaste asutuste seisukohtadest ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõigetes 4 ja 5 sätestatud kriteeriumidest, otsustas Häädemeeste Vallavolikogu 22.10.2026 otsusega nr 38 jätta algatamata Võiste alevikus Matsi tn 12 kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõjustrateegiline hindamine. Arvestades kavandatud tegevuse mahtu, iseloomu ning paiknemist ei saa eeldada detailplaneeringu elluviimise ja hoonete ning rajatiste sihipärase kasutamisega seonduvat olulist keskkonnamõju. Detailplaneeringu koostamise algataja ja kehtestaja on Häädemeeste Vallavolikogu (Pargi tee 1, Uulu küla; haademeeste@haademeeste.ee), detailplaneeringu koostamise korraldaja on Häädemeeste Vallavalitsus (Pargi tee 1, Uulu küla; haademeeste@haademeeste.ee). Detailplaneeringukoostaja on OÜ Ferrysan (Muskaadi 14, Saue linn; ferrysan@ferrysan.ee). Detailplaneeringuga ning keskkonnamõju strateegilise hindamise mittealgatamise otsusega on võimalik tutvuda Häädemeeste valla veebilehel ja Häädemeeste Vallavalitsuses lahtiolekuaegadel.

Kui veel mäletad kummast otsast puhuda, siis tule ja puhume Häädemeeste pasunakoori elule!

Imre Viin
Indrek Mikk

Puhkpillimuusika on Häädemeestel ikka au sees olnud. Pasunakoor on siin tegutsenud juba aastast 1880 ja kaugel pole aeg, kui võiks tähistada selle 150. aastapäeva. Paraku on aga hetkeseis selline, et peatne juubilar on varjusurmas ja nii on suurjuubelit keeruline pidada. Aga see ei pea tingimata nii jääma. On tekkinud mõte Häädemeeste puhkpillielu tuha all hõõguvad söed uuesti lõkkele puhuda. Eesmärk on lihtne ja samas suur - äratada ellu ja luua taas tegutsev Häädemeeste pasunakoor, mis võiks juba mõne aja pärast kõlada nii kohalikel sündmustel kui ka jõuda järgmisele suurele laulupeole.

Head inimesed, kes te kunagi pilli puhusite, puhute praegugi või vähemalt mäletate, kummast otsast pillile elu sisse puhutakse. Pole oluline, kas viimasest proovist on möödas viis, kümme või lausa kolmkümmend aastat. Kui pillimänguoskus on vahepeal veidi rooste läinud, siis pole hullu – peaasi, et on tahtmist, küll pillimängu oskused ka ajapikku üheskoos harjutades taastuvad.

30-ndate Häädemeeste Pasunakoori liige Sergei Allikivi

Võib-olla just tänu sinu panusele on Häädemeeste vallas peagi jälle pasunad hüüdmas!

Otsime pillimehi, aga tegelikult otsime eelkõige inimesi, kes tahaksid ühe vana ja väärika asja uuesti käima tõmmata.

Saame kokku 21.novembril kell 11.30 Häädemeeste Muusikakoolis, Pärnu mnt 32, Häädemeestel.

Kui see aeg ei sobi, siis anna endast ikkagi märku ja kirjuta: indrekmikk@gmail.com

Peatse kohtumiseni!

Eakate päeva tähistasid Treimanis üle 100 vallakodaniku

Marin Vilk
teabespetsialist

2. oktoobril kogunes Treimani rahvamajja üle saja Häädemeeste valla elaniku, et tähistada üheskoos päev varem kalendris olnud eakate päeva. Valdade ühinemise järel toimus ühine pidu juba üheksandat korda. Võimalust kohtuda, tantsida ja tuttavatega aega veeta oodatakse igal aastal.

Kohaletulnuid tervitasid vallavanem Ain Järvesaar ja vallavolikogu aseesimees Merike Saks. Oma kõnes rõhutas Saks inimeste ja ühiste hetkede tähtsust: „Olgu teie igas päevas midagi, mida oodata, midagi, mille üle rõõmustada, ja keegi, kellega seda rõõmu jagada.“

Peoks oli end hoolega valmis seatud: härradel olid jalas parimad tantsukingad ja prouadki olid end lille löönud. Muusikalist külakosti pakkusid Boris Lehtlaan ja Aare Jaama, kelle laulud on saatnud paljude peoliste noorusaastaid. Täname Treimani rahvamaja juhatajat Viljarit selle olulise sündmuse korraldamise eest!

Nädal enne pidu sai siinkirjutaja vastata ka küsimusele: kui vana on õigupoolest üks eakas? Koos küsijaga jõudsime järeldusele, et oma noorust peab määratlema igaüks ise. Eakate päeva tähistamisele on oodatud nii 55- ja 67-aastased kui ka sinna vahele jäävad ja vanemadki. Kohtumisrõõm ja soov jalga keerutada ei küsi sünniaastat. Siinkirjutaja loodab ka ise aastate pärast Häädemeeste valla eakate peol tantsu vihtuda ja melu nautida.

Rahvusvahelist eakate päeva tähistatakse 1. oktoobril, et väärtustada vanema põlvkonna kogemusi ja panust ühiskonda ning juhtida tähelepanu eakate heaolule. Põlvkondade omavaheline suhtlus aitab edasi kanda kultuuri ja traditsioone. Statistikaameti 1. jaanuari andmetel elab Häädemeeste vallas pisut üle tuhande üle 65-aastase inimese.

Ühisele peole ei jõua aga kõik. Eakate märkamiskampaania „Kuidas sul täna läheb?“ kutsus päeva raames pöörama tähelepanu eelkõige neile, kelle suhtlusring on vähenenud või kelle võimalused kodust väljuda on piiratud. Algatuse sõnum on lihtne: helista eakale tuttavale, mine külla ja võta aega tema kuulamiseks. Kampaania algatasid 2024. aastal MTÜ Vabatahtlikud Seltsilised, MTÜ Kuldne Liiga, eeskujuliikumine Valge Õhupall, AS Südamekodud ja Lidl Eesti. Tänavu liitus ka Politsei- ja Piirivalveamet, et juhtida tähelepanu eakate kaitsmisele kelmuste eest. Lähedastega kontakti hoidmine annab võimaluse oma muresid jagada ja kahtlaste pakkumiste korral nõu küsida.

Vabatahtlike Seltsiliste programmijuht Krista Pegolainen-Saar tuletab meelde, et suhtlemist ei vaja

Foto: erakogu

üksnes üksi elavad eakad. Märkamist võib oodata ema või isa, vanaema või vanaisa, tädi või onu, aga ka eakas naaber või endine kolleeg. Lihtne küsimus „Kuidas sul täna läheb?“ võib tähendada palju, kui sellele järgneb ka valmisolek vastust kuulata.

Külaskäik ei pea ootama tähtpäeva. Pool tundi kohvilaua taga, ühine jalutuskäik, ajalehe viimine või abi mõnes igapäevatoimingus võib olla kellegi päeva kõige oodatum osa. Vahel piisab sellestki, et olla lihtsalt kõrval ja meenutada koos möödunud aegu.

Häädemeeste Keskkooli õuele on rajatud madalseiklusrada!

Marin Vilk
teabespetsialist

Häädemeeste Keskkooli õuele rajatud madalseiklusrada sai 21. oktoobril kasutusloa ning esimesi turnijaid ei tulnud kaua oodata. Uudis, et seni eemalt uudistatud rada võib lõpuks kasutama hakata, levis õpilaste seas kui kulutuli. Paari minutiga oli õues rada katsetamas paarkümmend õpilast ning proovimisest ei suutnud hoiduda ka täiskasvanud.

Häädemeeste lapsed on turnimisrada soovinud juba ammu. Soov sai teoks kogukonna eestvedamisel: MTÜ Häädemeeste Hää Kultuur taotles madalseiklusraja rajamiseks toetust LEADER-meetmest. Projekti eestvedamise ja elluviimisega tegelesid Anneli Leppik ja Nele Johanson.

Projekti eesmärk oli luua võimalusi aktiivseks õues liikumiseks ning tasakaalu, koordinatsiooni ja osavuse arendamiseks. Valminud madalseiklusrada mitmekesistab kogukonna vaba aja veetmise võimalusi ning pakub lastele ja noortele põnevaid liikumisväljakutseid.

Raja valmimisse andis olulise panuse Häädemeeste Keskkool, kes võimaldas selle oma õuealale rajada

PÄRNU LAHE PARTNERLUSKOGU
Kaasrahastanud Euroopa Liit

ja tasus projekti omaosaluse. Projekti elluviimist toetas ka Häädemeeste Vallavalitsus. Suur tänu eestvedajatele, toetajatele ja kõigile kaasaaitajatele!

Häädemeeste Keskkooli õuele rajatud madalseiklusrada sai 21. oktoobril kasutusloa ning esimesi turnijaid ei tulnud kaua oodata. Uudis, et seni eemalt uudistatud rada võib lõpuks kasutama hakata, levis õpilaste seas kui kulutuli. Paari minutiga oli õues rada katsetamas paarkümmend õpilast ning proovimisest ei suutnud hoiduda ka täiskasvanud.

Häädemeeste lapsed on turnimisrada soovinud juba ammu. Soov sai teoks kogukonna eestvedamisel: MTÜ Häädemeeste Hää Kultuur taotles madalseiklusraja rajamiseks toetust LEADER-meetmest. Projekti eestvedamise ja elluviimisega tegelesid Anneli Leppik ja Nele Johanson.

Projekti eesmärk oli luua võimalusi aktiivseks õues liikumiseks ning tasakaalu, koordinatsiooni ja osa-

Foto: erakogu

vuse arendamiseks. Valminud madalseiklusrada mitmekesistab kogukonna vaba aja veetmise võimalusi ning pakub lastele ja noortele põnevaid liikumisväljakutseid.

Raja valmimisse andis olulise panuse Häädemeeste Keskkool, kes võimaldas selle oma õuealale rajada ja tasus projekti omaosaluse. Projekti elluviimist toetas ka Häädemeeste Vallavalitsus. Suur tänu eestvedajatele, toetajatele ja kõigile kaasaaitajatele!

Kultuuri-, spordi, noorsootöö- ja haridusprojektide taotlused

Häädemeeste Vallavalitsus ootab 1. detsembriks projektide toetusavaldusi. Häädemeeste Vallavolikogu kehtestas oma 27.09.2018 istungil määrusega nr 25 Häädemeeste valla kultuuri-, spordi-, noorsoo- ja haridusprojektide toetuse eraldamise korra. Toetuse taotlemise aluseks on vormikohane taotlus, mis esitatakse vallavalitsusele 1. detsembriks (ÜKS KORD AASTAS). Toetus on füüsilise või juriidilise isiku poolt esitatud projektile antav sihtotstarbeline toetus. Toetuse andmise eesmärgiks on kultuuri-, spordi-, noorsoo-ja haridusvaldkonna areng ning tegevuste mitmekesistamine Häädemeeste vallas.

Toetust antakse projektidele, mis toimuvad üldreeglina Häädemeeste valla haldusterritooriumil ning on suunatud vallaelanikele. Toetust ei saa kasutada korraldaja või projektijuhi töötasudeks.

Kultuuriprojekte toetatakse järgmistes tegevustes: kultuurisündmuste ja -programmide korraldamine; kultuuriteavikute väljaandmine (trükised, heliplaadid, DVD-d, videofilmid); traditsioonide jätkamine; muu kultuurialane tegevus.

Spordiprojekte toetatakse järgmistes tegevustes: spordisündmuste korraldamine; elanike tervislike eluviiside, spordi- ja liikumisharrastuse edendamine; rahvusvaheliste võistluste ja turniiride korraldamine; traditsioonide jätkamine; muu spordialane tegevus.

Noorsooprojekte toetatakse järgmistes tegevustes: laste ja noorte vallalaagrite (s.h suvelaager) korraldamine; ülevallaliste õpilasürituste korraldamine; muu noorsooalane tegevus.

Haridusprojekte toetatakse järgmistes tegevustes: praktiliste oskuste andmine elus toimetulekuks, töökasvatus; täiskasvanute õpet ja elukestvat õpet propageerivad tegevused; muu haridusalane tegevus.

Toetuse taotluse võivad esitada üksikisikud, füüsilisest isikust ettevõtjad, seltsingud, mittetulundusühingud, juriidilised isikud, valla allasutused ja muud kodanike ühendused. Erandid otsustab vallavalitsus taotluse sisust lähtudes.

Toetuse taotlemisel peavad olema täidetud järgmised nõuded: nõuetekohane riiklike ja kohalike maksude tasumine; taotleja ei tohi omada võlgnevust Häädemeeste vallaga sõlmitud lepingutest; taotleja peab olema esitanud nõuetekohase aruande varasemalt saadud toetuse kasutamise kohta; juriidilise isiku suhtes ei ole algatatud pankroti- või likvideerimismenetlust.

Ärajäänud või väiksemas mahus korraldatud projektidest vabanenud summade kasutamiseks võib vallavalitsus välja kuulutada taotluste esitamise lisavooru.

Toetuse taotlemise aluseks on vormikohane taotlus, mis esitatakse vallavalitsusele 1. detsembriks.

Taotluse vorm ja kord on avalikustatud Häädemeeste valla veebilehel.

Lisainfo: häädemeeste.ee/toetus või pöörduge kultuurinõunik Aire Kallas-Maddisoni poole, tel 53585406, aire.kallasmaddison@haademeeste.ee.

Perepäev tõi Tahku Taresse eri põlvkonnad

Egle Vutt
MTÜ Võiste Külaseltsi juhatuse liige

Septembri lõpus toimus külakeskuses Tahku Tare tegus perepäev, mis tõi kokku palju noori peresid ning ka vanemaid kogukonnaliikmeid. 27. septembril jagus ühiseid tegevusi, mängulusti ja sügisesi maitseid igale vanusele.

Gato õuemänge sai igaüks omal käel proovida ning turniiridel oli võimalus teistega mõõtu võtta. Lastele pakkusid rõõmu batuut, Tammiku talu loomad ja näomaalingud. Maitsta sai koduseid hoidiseid ning avatud oli Tahku Tare kohvik, kus sai tegevuste vahepeal keha kinnitada ja juttu ajada.

Foto: Berit Allika

Päeva magusaks osaks kujunes õunakoogivõistlus. Esikoha saavutas Marin Vilk koogiga „Eluesimene kohupiima-õunakook“. Teise koha pälvis Anne Kalda „Prantsuse õunakook“ ning kolmanda koha Sirje Mäesalu „Kohev õunakook“. Oma lemmiku valis ka public, selleks osutus Maarja Pikla valmistatud „Crème brûlée õunad“.

Rõõm oli näha Tahku Tares nii palju noori peresid ning eri põlvkondi koos aega veetmas. Ühised mängud, kohtumised ja vestlused tegid perepäevast mõnusa kogukondliku kokkusaamise.

Suur tänu kõigile osalejatele, koogiküpsetajatele ning neile, kes aitasid perepäeva ette valmistada ja läbi viia!

Pillimeeste päev tõi Tahkuranda muusika ja kohtumisrõõmu

Egle Vutt
MTÜ Võiste Külaseltsi juhatuse liige

10. oktoobril kogunesid Tahkuranna Lasteaed-Algkooli saali pillimängijad ja muusikasõbrad, et veeta üheskoos üks mõnus muusikapäev. Pillimeeste päeval osales 18 külapillimängijat ning külalisesinejana astus üles 16-liikmeline pasunakoor „Õnn tuli õuele“.

Pillimeeste päeva traditsioon sai alguse 22. oktoobril 2006 Võiste rahvamajas, kui esimese külapillimeeste kokkutuleku korraldasid Pillipiigadest Maimu Puistamaa ja Henno Sepp. Hiljem kujunes kokkusaamiskohaks Tahkuranna Lasteaed-Algkooli saal. Vahepeal pausile jäänud traditsiooni jätkamise võttis enda kanda MTÜ Võiste Külaselts ning praegu korraldatakse pillimeeste päeva Aago-Heinart Allikvee ja külakeskuse Tahku Tare koostöös.

Aago-Heinart Allikvee on selle ettevõtmise suur eestvedaja, kes hoiab pillimängijaid koos ka väljaspool sügisest kokkutulekut. Igal suvel kutsub ta muusikud oma Tahkus asuvasse suvekodusse, et ühiselt pilli mängida ja koos olla. Nii püsivad sidemed ning jätkub rõõmu järgmisekski kohtumiseks.

Tänavuse päeva korraldamisse andis suure panuse MTÜ Võiste Külaseltsi liige Anne Marie Aaslaid. Tema jaoks on pillimeeste kokkutulek südamelähedane traditsioon juba algusaastatest, mil ta kuulus Võiste Pillipiigade ridadesse. Tema kogemused ja pühendumine aitavad siduda sündmuse ajalugu selle tänase korraldusega.

Päeva õnnestumisse panustasid Tahku Tare naised: valmistati toitu, kaeti lauda, koristati ja seati saali valmis. Oli neidki, kes tulid külalisena muusikat kuulama ja esinejatele kaasa elama. Igaühel oli selles ühises päevas oma osa.

Suur tänu kuulub Tahkuranna Lasteaed-Algkoolile, kes pakkus lahkelt oma ruume ning aitas nii vajalike ettevalmistuste kui ka sündmuse järel ruumide kordaseadmisega.

Foto: erakogu

Aitäh kõigile pillimängijatele, pasunakoorile „Õnn tuli õuele“, kuulajatele ja abilistele! Sellised kokkusaamised hoiavad elus pillimängutraditsiooni ning annavad põhjuse taas kokku tulla.

Kutse osalema suutervise ja hambaproteeside hooldamise küsitluses

Albert Jusupov
TÜ hambaarstiteaduse üliõpilane

Olen Tartu Ülikooli hambaarstiteaduse 5. kursuse üliõpilane. Viin läbi anonüümset küsitlust, mis käsitleb suuhügieeni, hambaproteeside hooldamist ning patsientide teadmisi nendes küsimustes.

Oma praktilise töö käigus olen korduvalt märganud, et paljudel patsientidel jääb pärast hambaarsti vastuvõttu küsimusi, millele nad ei ole saanud piisavalt põhjalikku vastust. Kuidas oma proteesi õigesti puhastada? Kas protees tuleks ööseks suust eemaldada? Milliseid puhastusvahendeid kasutada? Kuidas hooldada kroone, sildu või implantaatidele kinnitatud konstruktsioone?

Hambaarsti vastuvõtuaeg on piiratud ning ravi kõrval ei jää alati piisavalt aega, et kõiki suuhügieeni ja proteeside igapäevase hoolduse küsimusi üksikasjalikult arutada. Samas on õige hooldus väga oluline nii suuõõne tervise kui ka proteeside pikaajalise kasutamise seisukohalt.

Seetõttu soovin selle küsitlusega mitte ainult koguda teavet oma uurimistöö jaoks, vaid anda osalejatele ka praktilist teavet hambaproteeside õige hooldamise kohta. Pärast küsimustiku täitmist on võimalik tutvuda proteeside hooldamise soovitustega.

Küsitlus on anonüümne. Küsimustiku saate avada alloleva QR-koodi kaudu.

Kui Teil tekib küsimusi või vajate abi küsimustiku täitmisel, helistage mulle julgelt:
+372 5309 0337
Albert Jusupov

Eriti julgustan ühendust võtma neid, kelle jaoks QR-koodi või veebiküsitluse kasutamine on keeruline. Helistada võib ka siis, kui Teil on küsimusi suuhügieeni, hammaste tervise või hambaproteeside õige hooldamise kohta. Annan võimaluse piires tasuta üldist teavet ja nõu.

Häädemeeste vald tänas haridustöötajaid

Marin Vilk
teabespetsialist

Reedel, 2. oktoobril kogunesid Häädemeeste valla haridustöötajad Lepanina hotellis, et tähistada õpetajate päeva. Õpetajate päeva aegu korraldatavast kohtumisest on kujunenud vallas traditsioon, kus tänatakse haridus- ja noortevaldkonna töötajaid tehtud töö eest ning tervitatakse uusi kolleege.

Haridustöötajaid tervitasid vallavanem Ain Järvesaar, vallavolikogu esimees Madis Mätas ja humanitaarvaldkonna abivallavanem Helve Reisenbuk. Sel õppeaastal haridusvaldkonnas tööd alustanud uutele töötajatele ning koolijuhtidele kingiti märkmik. Helve Reisenbuk soovitas sinna kirja panna häid mõtteid, mis aitaksid hoida positiivsust nõudlikus, kuid tänuväärses töös.

Muusikalist vahepala pakkus Suupilliklubi Piccolo ansambel.

Helve Reisenbuk, Egle Vutt, Ain Järvesaar
Foto: Kristi Kuusmik-Orav

Pärnumaa aasta noorsootöötaja on Egle Vutt

Tänavu oli Häädemeeste vallal põhjust rõõmustada ka maakondliku tunnustuse üle. Pärnumaa Omavalitsuste Liidu aasta noorsootöötaja tunnustuse pälvis Egle Vutt.

Egle Vutt on Häädemeeste valla noorsootöösse panustanud juba 13 aastat ning pea seitse aastat juhtinud noorsootööd valla põhjaosas - Uulus ja Võistes. Lisaks noorsootööle täidab Egle mitmeid rolle valla haridus-, spordi- ja kogukonnaelus. Ta on naine nagu orkester - Uulu Kultuuri- ja Spordikeskuse juhataja, treener, loovtööde juhendaja, Häädemeeste valla noortevolikogu mentor, asendusõpetaja Uulu Põhikoolis ja palju muud. Samuti kuulub ta MTÜ Pärnumaa Noorsootöö ja MTÜ Võiste Külaseltsi juhatusse.

Noorsootöötaja töö hõlmab noorte kuulamist ja märkamist, turvalise keskkonna ning arenguvõimaluste loomist, ennetustööd, keeruliste olukordade lahendamist ja koostööd perede, koolide ning teiste spetsialistidega. Noorsootöötaja julgustab noori proovima uusi tegevusi, avastama oma võimeid ja võtma ise algatust.

Häädemeeste Vallavalitsus tänab Egle Vutti pikaajalise ja pühendunud töö eest valla noorte heaks.

Valla haridustöötajate tänuüritus
Foto: Sigrid Absalon

Õpetajate päev juhib tähelepanu ka õpetajate heaolule

Ülemaailmset õpetajate päeva tähistatakse 5. oktoobril. UNESCO eestvõttel hakati seda päeva tähistama 1994. aastal, meenutamaks 5. oktoobril 1966 vastu võetud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni ja UNESCO soovitust õpetajate staatuse kohta. Õpetajate päeva eesmärk on väärtustada õpetajate panust haridusse ning juhtida tähelepanu sellele, millist tuge vajavad õpetajad oma töö tegemiseks ja professionaalseks arenguks. Tänavu möödubki õpetajate staatust käsitleva soovituse vastuvõtmisest 60 aastat.

Õpetajate töökoormus, töötasu ja läbipõlemise ennetamine on teemad, mis mõjutavad nii haridustöötajaid kui ka hariduse kvaliteeti laiemalt. Kirjanik Aliis Aalmann juhtis sellele tähelepanu ka tänavusel iseseisvuse taastamise aastapäeva vastuvõtul Roosiaias, öeldes: „Kui Arno isaga koolimajja jõudis, oli süsteem õpetajad läbi põletanud.“ Ehk ei midagi uut siin päikese all. Juba J. V. Jannsen ütles pea 170 aastat tagasi, et meile ei ole vaja uut kooliseadust, vaid õpetajale on palka vaja.

Haridus ja haritus ei kujune vaid koolipingis. Selle alus pannakse kodus ning lapse ja noore arengut toetavad edasi lasteaed, kool, huviharidus, noorsootöö ja kogukond. Kõigi nende valdkondade keskmes on inimesed, kelle igapäevane töö aitab lastel ja noortel õppida, areneda ning oma võimalusi avastada.

Esimene Uhla kolme küla tuur tõi kokku inimesed ja seiklusvaimu

Ave Pärnaste

26. septembril toimus esimene Uhla kolme küla tuur, mille käigus pidid osalejad läbima Uulu, Laadi ja Lepaküla. Tegemist oli tegusa ja meeldejääva päevaga, mis pakkus liikumist, nutikust, huumorit ja ühist tegutsemist.

Rajale läks 14 tiimi, kelle ülesandeks oli kaardi järgi läbida 15 punkti ning lahendada neis mitmesuguseid ülesandeid. Iga punkt oli omanäoline ning nõudis osalejatelt nii leidlikkust, osavust ja kiirust kui ka head koostööd.

Punktides olid esindatud Uulu Kultuuri- ja Spordikeskus, Uulu United, Huumorinurk, Uulu Põhikool, Videonurk, Uulu Kohvik, Lumbar, Naiskodukaitse, Uulu kirik, Noorkotkad, Uulu Pääste, Puusepa Mesindus, politsei, Karjamõisa ning kiirabi ja Häirekeskus. Kõik punktide korraldajad olid ülesannete ettevalmistamisel palju vaeva näinud ning lõid rajale mõnusa ja vaheldusrikka õhkkonna.

Päevale andis erilise värvi võimalus osaleda kostüümides. Seda võimalust kasutas kuus tiimi ning rajal võis kohata nii loomi, bandiite kui ka teisi lõbusaid tegelasi.

Kuigi päeva keskmes olid ühine tegutsemine ja hea tuju, pakkus tuur ka parajalt võistluspinget. Esikoha saavutas Bermuuda Kolmnurk, teise koha pälvis Naiskodukaitse Uulu jsk ning kolmandaks tuli Loomad on lahti.

Pärast tegusat päeva said kõik osalejad ja punktispetsialistid ühiselt keha kinnitada. Kõhud täitis mõnusa sooja supiga Uulu Kohviku naiste valmistatud supp ning magusaks ampsuks pakuti Koduköögi imemaitsvat kringlit. Ühine söömine oli mõnusaks punktiks aktiivsele päevale ning andis võimaluse muljeid jagada ja üheskoos päeva kordaminekut tähistada.

Karjamõisa tegevuspunkt
Foto: Berit Allika

Esikolmik
Foto: Berit Allika

Päeva lõpetas Uulu Kultuuri- ja Spordikeskuses toimunud Merlyn Uusküla kontsert. Pärast aktiivset päeva oli hea võimalus ühiselt muljeid jagada ja õhtu muusika saatel kokku võtta.

Osalejate tagasiside oli väga positiivne. Kiideti ürituse ülesehitust, mitmekesiseid ülesandeid, head korraldust ja sõbralikku õhkkonda. Mitmed osalejad avaldasid soovi, et Uhla kolme küla tuur jätkuks ka tulevikus ning kujuneks iga-aastaseks traditsiooniks.

Ürituse korraldamine oli suur ettevõtmine, mille õnnestumisse panustasid paljud inimesed. Korraldajate kõrval olid olulisel kohal punktispetsialistid, vabatahtlikud, abilised ja toetajad, kes aitasid idee teoks teha.

Eraldi ja eriti suur tänu kuulub meie peatoetajale Eugesta Eestile, kelle helde toetus ja usaldus aitasid selle suure ettevõtmise elluviimisele olulisel määral kaasa. Sellise kogukonnaürituse sünd ei oleks olnud samal kujul võimalik ilma toetajateta, kes usuvad kohalikesse algatustesse ja soovivad nende arengule kaasa aidata.

Suur tänu ka sponsoritele Lumbar OÜ-le, Karjamõisa Talufarm OÜ-le, Uulu Kohvik OÜ-le, Viiking Spa-le, Lottemaale, Uulu Kultuuri- ja Spordikeskusele, Häädemeeste vallale ja Puusepa Mesindusele.

Esimene Uhla kolme küla tuur näitas, kui palju on võimalik üheskoos ära teha. Üritus tõi inimesed kokku, pakkus rõõmu ja lõi hulga häid mälestusi. Korraldajate sõnul on esimene samm tehtud ning järgmisel korral on plaan tuuri veelgi põnevamaks muuta.

Esimene Uhla kolme küla tuur on tehtud – kohtume järgmisel korral!

Tule tantsima aurukatla ümber

Reet Sai

Juba aastaid uuendatakse igal sügisel kohalikes omavalitsustes arengukavasid eesmärgiga piirkonna inimeste elu paremaks muuta. Ülekantud tähenduses võiks seda protsessi võrrelda ajaloost teada rehepeksu talgutega, mis olid endisaegses külaühiskonnas ühed kõige raskemad, kuid oodatuimad ühistööd, kus koristatud teraviljast eraldati terad. Mats Traat on sellest kirjutanud oma romaanis „ Tants aurukatla ümber“ .

Milline saak seekord salve sai selgub veidi hiljem, sest kokkuvõtete tegemine alles käib. Küll aga saab juba tõdeda, et toimuvast mõttetalgust osavõtt jääb rehepeksu talgutest osavõtule kõvasti alla. Ometi on osalejate roll mõlemas protsessis ühtmoodi oluline.

Kuid on mõned rollid millede olulisust ei saa unustada. On üks Pärsia lugu, milles kaupmees jõuab rännates kohaliku kaliifi juurde. Õhtul lõkke ääres istudes küsib kaliif kaupmehelt: "Kes sa oled?“. Kaupmees loetleb ükshaaval üles oma erinevaid rolle elus, kuid kaliif ei jää vastustega rahule öeldes: „ Need on rollid, mida sa täidad. Ma ei küsi su kohustuste kohta. Ma küsin: kes sina ise oled?“

Kaupmees mõistis lõpuks, et kõik tema senised vastused olid olnud vaid sildid, sest erinevad rollid muutuvad ja kaovad koos ajaga. Kaliif võttis nende arutelu kokku tõdemusega. „Rollid on vaid tühjad anumad. See, milliste väärtuste ja tõekspidamistega sa need täidad, ongi see, kes sa tegelikult oled.“

Miks seda lugu siinkohal meenutada? Ilmselt erinevatel põhjustel - mugavus, ükskõiksus, usaldamatus toimuva mõjude suhtes, aga ennekõike vähene usk võimalustesse kodukandi tuleviku arengus kaasa rääkida on pärssinud paljudes soovi osaleda arengukava koostamise protsessis. See tähendab, et paljud ei täitnud sisuliselt oma rolli vallakodanikuna. Kas on siis õigust hiljem plaanide kohta sõna võtta? Aga siin on meie kodud ja meile kui kodanikele on põhiseaduslikult antud võimalus ning ühtlasi kohustus osaleda oma kodude tuleviku kujundamises.

Ma ei arva, et arengukava koostamise protsessis osalejad kasutaksid otsustamistel pahatahtlikult või omakasupüüdlikult ära vabadust, mille elanikud oma kaasa rääkimisest loobumisega neile jätsid. Otsuseid tehakse oma parema äratundmise järgi. Aga me kõik oleme inimesed ja meil on erinev elukogemus ning vahel sõltub otsus ka kuhugi kuuluvusest. Arengukavas on inimesi rühmitatud vanuse ja haridustaseme järgi. Veidi kumab läbi ka see, millises valimisliidus või erakonnas volikogu liige on. Tõenäoliselt mõjutab nõunike tööd ka tema tegevusvaldkonna juhtfiguuri poolehoid ühele või teisele grupile. Kas küla, kus asub minu kodu, kuulub siis ühele ja küla, kus asub sinu kodu, teisele valimisliidule või erakonnale?

Selline küsimus võib tekkida. Miks? Sest kahjuks pole 10 aasta jooksul peale ühinemist veel täielikult juurdunud arusaam, et volikogus tuleb teha otsuseid valda kui tervikut arvestades. Opositsioon versus koalitsioon süsteem pole tagatis optimaalsete otsuste saamiseks, see on lihtsalt võimuvõitluse protsess. Volikogu ei peaks olema poliitiline ühendus.

Kas nüüd tuleb oodata terve aasta, et kodukoha elus kaasa rääkida? Tegelikult ei ole. Tuleb lihtsalt meie olemasolevaid võimalusi kasutada. Meil on külade ümarlaud, kuhu on osalejateks valitud külade esindajad.

Oma esindajate kaudu saame taotleda, et ühiselt arutataks läbi kuidas hakkab toimuma kogukondade koostöö vallaga. Osapoolte ootused sellele, kes peaks olema protsessides eestvedaja on seni mõnigi kord erinev ja arengusoovide kirja panek ei taga veel plaanide teoks saamist. Vaja on meie esivanemate kombel head tahet koos tegutseda, sest see on arengu jõuallikas. Nemad koondusid eduka tulemuse saamiseks aurukatla ümber, meil tuleb selleks koonduda mõttetalguteks,

Siit järeldus: kui järgmine kord kutsutakse sind kui kodanikku kaasa mõtlema, siis tule ja räägi kaasa. See on Sinu roll, mida pole küll lihtne täita, aga keegi teine seda Sinu eest ära ei tee ning selleta võib tegemata jääda järeltulijate jaoks tähtsaid asju.

Projekt „Adrenaliin, aga targalt“

Egle Vutt
Häädemeeste valla noortevolikogu mentor

Häädemeeste vallas viidi ellu noorte liiklusohutuse projekt „Adrenaliin, aga targalt“, mille eesmärk oli suurendada noorte teadlikkust kergliikurite ja mopeedidega liiklemise ohtudest ning suunata neid tegema turvalisemaid valikuid. Projekti eripäraks oli soov panna noored ise liiklusohutuse teemadel mõtlema, riske analüüsima ja lahendusi looma.

Idee sai alguse politsei ettepanekust

Häädemeeste valla piirkonna politsei pöördus noortevolikogu poole ettepanekuga korraldada noorte seas liiklusohutuse teavituskampaania. Noortevolikogu liikmed leidsid, et tavapärasest loengust üksi ei piisa. Selleks, et sõnum päriselt noorteni jõuaks, tuleb anda neile võimalus ise ohtlikke olukordi analüüsida ning oma teadmisi ja tähelepanekuid teistega jagada.

Aruteludes tõid noored esile ka sotsiaalmeedia mõju liikluskäitumisele. Näiteks jagatakse TikTokis elektriliste tõukeratastega tehtud ohtlikke trikke, millele kaaslased võivad reageerida julgustavate kommentaaridega. Samuti on vanemate noorte seas populaarsed rollerid ja väiksemad mootorrattad, millega liiklemisel tuleb osata hinnata nii oma võimeid kui ka võimalikke ohte.

Nii sündiski projekt „Adrenaliin, aga targalt“, mille keskmes on mõte, et põnevuse ja adrenaliini otsimine on noortele loomulik, kuid liikluses tuleb osata teha vastutustundlikke otsuseid.

Noored ise loovad ja õpetavad

Projekti üheks oluliseks tegevuseks kujunes liiklusohutuse plakati- ja videokonkurss, kuhu oodati noorte enda loodud töid. Konkursi eesmärk ei olnud üksnes välja selgitada parimaid töid, vaid suunata osalejaid mõtlema, millised ohud liikluses varitsevad, millised võivad olla riskikäitumise tagajärjed ning kuidas neid ennetada.

Esimese koha saavutas Fred Arnek, kelle auhinnaks oli 400-eurone kinkekaart. Teise koha pälvis Karel Künnapas, kes võitis kvaliteetse kiivri. Kolmanda koha saavutasid ühistööga Emma Harjaks ja Ronja Raja, kelle töös jäi eriti hästi silma kiivri õige reguleerimise olulisus. Mõlemad noored said auhinnaks uue kiivri.

Lisaks tunnustati Kirke Hõrakut ja Joanna Koorti, kes käsitlesid oma videos autojuhi tähelepanelikkust jalakäijate suhtes ja ohutu sõidukiiruse valimist, ning Berit Ojametsa ja Rosethe Kiviselga, kelle töö keskendus jalgratta nõuetekohasele varustusele ja liiklusreeglite järgimisele.

Konkursitöid hindas viieliikmeline žürii, kuhu kuulusid politsei esindaja Heidi Sosi, noorsootöötaja Kelli Järvoja, Häädemeeste valla noortevolikogu esindaja Kairit Krapp, valla teabespetsialist Marin Vilk ning kogukonnaliige Aina Niinemets. Suur tänu neile panustatud aja ja põhjaliku hindamistöö eest!

Liiklusohutuse sõnumid jõuavad kogukonda

Projekti käigus valmisid ka noortepärased liiklusohutuse sõnumitega kleepsud. Nende eesmärk on juhtida tähelepanu ohutule liiklemisele viisil, mis kõnetaks noori ja oleks neile visuaalselt atraktiivne. Kleepsud kannavad endas sõnumit, et ohutu

Foto: erakogu

liiklemine ei tähenda ainult reeglite tundmist, vaid ka vastutust iseenda ja teiste eest.

Projekti suurim väärtus seisneb selles, et noored ei olnud pelgalt teavituse vastuvõtjad, vaid said ise sõnumite loojateks. Plakati või video valmistamiseks tuli neil teemasse süveneda, mõelda läbi erinevad liiklusolukorrad ning leida viis, kuidas oma mõtteid teistele arusaadavalt edasi anda.

Valminud töid ja kampaaniamaterjale saab kasutada ka edaspidi liiklusohutuse teemade käsitlemisel ning nende kaudu jõuavad olulised sõnumid ka nende noorteni, kes konkursil ise ei osalenud.

Projekt näitas, kui oluline on kaasata noori kogukonna probleemide lahendamisse. Kui noored saavad ise kaasa rääkida ja tegutseda, sünnivad lahendused, mis võivad nende eakaaslasi kõnetada hoopis rohkem kui täiskasvanute antud õpetussõnad.

Noorte omaalgatuste projektikonkurss „Ideepuhur“ viiakse ellu Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse poolt ning rahastatakse Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt.

HÄÄDEMEESTE KESKKOOL

Erasmus + projektiga Poolast Eestisse: kaks nädalat täis uusi kogemusi.

28. septembrist kuni 9. oktoobrini külastas Poola kooli Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Wielkopolskich w Tarnowie Podgórnym inglise keele õpetaja Katarzyna Donat-Ziółkowska Häädemeeste Keskkooli. Need nädalad andsid talle võimaluse tutvuda siinse koolielu, Eesti kultuuri ja inimestega. Kõige rohkem jäid talle meelde Eesti rohelus, sõbralik rahvas ning Pärnus toimunud inspiratsioonipäev, mille ideed plaanib ta oma kodukoolis tutvustada.

Mis on see, mis välismaalastele Eesti juures meeldib? Üks esimesi asju, mille Poola õpetaja esile tõi, oli siinne loodus. Talle meeldisid meie rohelised maastikud, metsad ja lisaks rahulik keskkond. Tema sõnul on Eestis mõnus just see, et siin ei ole igal pool suuri rahvamasse ning ka Pärnu tänavatel on rahulik liikuda. Lisaks loodusele jäi talle silma ka Eesti arhitektuur, eriti kirikute ja vanemate, renoveeritud hoonete puhul. Eesti inimeste kohta jagus tal samuti kiidusõnu. Ta kirjeldas eestlasi sõbralike ning vastutulelikena ning leidis, et välismaalasel on siin lihtne hakkama saada. Eriti aitas teda see, et paljud inimesed oskavad hästi inglise keelt.

Vestluses tuli jutuks ka koolielu ning selgus, et Eesti ja Poola koolide vahel on mõningaid erinevusi. Poolas kestab põhikool esimesest kuni kaheksanda klassini. Selle lõpus tuleb sooritada eksam, mille sooritamine ei ole oluline, sest põhikooli saab ka ilma selleta lõpetada. Hea tulemus on oluline eelkõige neile, kes soovivad keskkooli edasi õppima minna. Pärast põhikooli minnakse neljaks aastaks keskkooli, mille lõpus tuleb sooritada matura ehk lõpueksam. Kohustuslikud ained sellel eksamil on matemaatika, poola keel ja võõrkeel. Igas aines peab saavutama vähemalt 30 protsenti. Lisaks saab valida ühe laiendatud eksamiaine, näiteks füüsika, matemaatika või mõne keele. Matura eksami tegemine on eeltingimuseks kõrgkooli astumisel.

Häädemeeste Keskkooli ja Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Wielkopolskich w Tarnowie Podgórnym võrreldes mainis õpetaja ka seda, et nende kool koosneb kahest hoonest. Ühes on põhikooli õpilased ning teises gümnaasiumiõpilased. Teiseks erinevuseks tõi ta välja selle, et tema kodukooli klassid on suuremad, kui Häädemeeste Keskkooli omad. Sarnasuseks koolide vahel on see, et nii meie kui ka tema koolis on õpilasesindus. Õpilasesinduse ülesanded on ka samasugused - ürituste korraldamine, õpilaste murede ja ettepanekute kuulamine ning vajadusel nende vahendamine õpetajatele või koolijuhile.

Foto: Helena Pärna

Eestis viibimise ajal jõudis Poola õpetaja külastada nii Tallinna kui ka Pärnut. Pärnus käis ta mitmetes muuseumides, Pärnu valgusfestivalil ja kontserdil Eliisabeti kirikus. Tallinnas külastas ta Kadrioru lossi ja parki ning Peeter I maja muuseumit. Tema ajutiseks elukohaks oli Pärnu, seega seal jõudis ta paljusid erinevaid kohti avastada. Iga päev sõitis ta bussiga Pärnust Häädemeestele ja bussiühendusega seoses oli ta tõeliselt üllatunud, et bussid ei hilinenud mitte kordagi ning jõudsid sihtkohta alati õigel kellaajal.

Kuuendal oktoobril toimus Pärnu Strand hotellis Pärnumaa noorte inspiratsioonipäev. Häädemeeste Keskkoolist käis seal 4 õpilast, kooli huvijuht ning ka külalisõpetaja. Kuigi Poola õpetaja inspiratsioonipäeval räägitust eriti aru ei saanud, inspireeris see päev teda ikka. Eriti meeldiv oli tema jaoks see, et õpilastele esinesid noored inimesed, kes on elus midagi saavutanud. Poolas kutsutakse sellistele üritustele rääkima pigem vanemaid inimesi. Ta arvas, et noortel võib olla lihtsam kuulata enam-vähem oma vanuseid, sest nendega on lihtsam samastuda. See üritus meeldis talle nii palju, et ta kaalub isegi sarnase päeva korraldamist oma koolis. Nii võib Eestis saadud kogemusest sündida midagi toredat ka Poola õpilaste jaoks.

Häädemeeste Keskkoolis tundis ta end hästi ning ta nautis seda aega, mida sai Eestis veeta. Meie riigist jäi talle igatahes väga hea mulje ning ta ütles, et tuleks siia kindlasti tagasi, kui võimalus avaneb. Oma kodumaale läks ta tagasi positiivsete tunnete ja uute ideedega. Kaks? nädalat möödusid kiiresti, kuid selle ajaga jõudis ta paljutki näha ja kogeda. Üks on aga kindel - Eesti külastamine pakkus talle rohkemat, kui lihtsalt vaheldust igapäevarutiinile.

Helena Pärna, 12. klass

Tahkuranna õpilased proovivad ajakirjanikuametit

Marin Vilk
teabespetsialist

7. oktoobril külastasin Tahkuranna Lasteaed-Algkooli 4.-6. klassi õpilasi, et rääkida ühiskonnaõpetuse tunnis teabespetsialisti tööst. Arutlesime selle üle, kuidas jõuab oluline info vallaelanikeni ning kuidas sünnib üks Liiviranna number.

Seejärel said õpilased ise kirjutamist proovida. Ülesanne oli lihtne: kirjutada millestki, mis päriselt hingel, või lasta fantaasial lennata. Peaasi, et mõtted paberile jõuaksid.

Valminud lood näitasid, et noorte loovusel pole piire. Lugeda sai nii õhku haihtunud koolitöödest, dinosaurustest kui ka väljamõeldud vargusest kohalikus väikepoes. Ühest ja samast ülesandest kasvas välja hulk omanäolisi ja põnevaid tekste.

Tänan õpetaja Moonikat küllakutse eest ning õpilasi loominguliste lugude eest! Mõnda neist saab lugeda ka siinsamas Liiviranna numbris.

Koer tegi kodutöö ära

Brianna Harjaks

1984. aastal tuli üks väike tüdruk Liisa koolist koju. Tal oli väga palju õppida, aga ta ei viitsinud kodutöid teha. Liisa oli üksi kodus ja siis ta nägi oma koera ning tal tuli mõte. Tüdruk küsis koeralt, kas ta võiks teha ära tema kodused tööd.

Aga tüdruk teadis, et koerad ei saa rääkida, kuid siis kuulis ta häält: „Muidugi!“

Liisa hakkas kartma ja puges teki alla.

Koer ütles veel: „Ma teen su kodutöö ära.“

Kui Liisa järgmisel päeval kooli jõudis, olidki kodused tööd kõik tehtud, kuid kui õpetaja kontrollis, siis tuli välja, et kõik oli valesti.

Kütuse hind tõuseb

Harri Eljand

Kütus hakkab varsti väga kalliks minema.

Kütuse hind võib tõusta kuni kümne euroni või isegi üle kümne euro, kuni kahekümne või kolmekümne euroni liitri kohta.

See mõjutab väga autode ning kütusega töötavate vahendite kasutamist. Paljud inimesed ei saa enam kasutada oma autot või muid kütusega töötavaid vahendeid. Inimesed äkki vahetavad oma seadmed ja autod elektriga töötavate vastu välja.

Kütuse hind jätkab tõusmist, kui sõjad jätkuvad. Inimesed lõpetavad bensiini- ja diiselautodega sõitmise.

... jätkuvad järgmisel lehel

UULU PÕHIKOOL

Uulu Põhikool sai Erasmus+ projektitoetuse

Meil on suur rõõm jagada head uudist – Uulu Põhikool sai Erasmus+ programmist toetuse rahvusvahelise õpirändeprojekti „Õuesõppe- ja aktiivõppemeetodite rakendamine rahvusvahelistest kogemustest lähtuvalt“ elluviimiseks. Projekt kestab 2026. aasta oktoobrist 2028. aasta märtsini.

Projekti keskmes on meie koolile olulised teemad – õuesõpe, aktiivõpe, liikumine ja õppimist toetavate kaasaegsete õpetamismeetodite arendamine. Soovime õppida teiste Euroopa koolide ja õpetajate kogemustest ning tuua saadud teadmised ja head praktikad Uulu Põhikooli igapäevasesse õppetöösse. Projekt loob rahvusvahelisi õppimisvõimalusi nii õpetajatele kui ka õpilastele. Kavandatud on õpetajate osalemine koolitustel ja töövarjutamistel Euroopa riikides ning õpilaste rühmaviisiline õpiränne.

Õpetajad saavad õpirännetelt uusi ideid ja praktilisi meetodeid, mida oma tundides rakendada ning kolleegidega jagada. Projekti jooksul valmib rahvusvaheliste kogemuste põhjal digitaalne õuesõppe juhendite ja tunnikavade kogumik.

Oluline roll on ka õpilastel. 7. ja 8. klassi õpilased teevad koostööd teiste riikide noortega, osalevad ühistes tegevustes ning loovad rahvusvahelises koostöös digitaalse projektikogumiku. Tegevustes käsitletakse muu hulgas keskkonnateemasid, õuesõpet ja õppimist ning arendatakse koostööoskust ja digipädevust.

Erasmus+ projekt annab Uulu Põhikoolile võimaluse

Foto: erakogu

õppida, kogeda ja areneda koos Euroopa kolleegide ja õpilastega ning tuua rahvusvahelised kogemused tagasi meie oma kooli.

TAHKURANNA KOOL

Sügisretk Kablis

25.septembril möödus hommikupoolik looduses õppides. Kõik õpilased osalesid Kabli Looduskeskuses õppeprogrammis "Sügis linnuriigis". Ilm oli matkaks nagu loodud, huvitav - natuke sügisvihmane, veidi tormine ja tuuline. Meie tore matkajuht Rita innustas lapsi jälgima loodust, linde ja leidma ka sügise märke. Kõige rohkem saime infot lindude ja sügisrände kohta. Reede hommikul oli rõngastatud küll ainult üks lind, aga parematel päevadel võib võrgust leida kuni 1000 lindu, enim tihaseid ja põialpoisse. Rändele peaks minema terve lind, kellel on piisavalt rasva tagavaraks kogutud, suled ja tervis korras. Oluline on ka kehatemperatuur, mis tervel linnul on 40-41 kraadi. Kõige kiirem aeg on sealsetel linnu-uurijatel septembri lõpp ja oktoobri algus. Uuriti ka erineva suurusega rõngaid ja püüti ära arvata, kelle jalga võiks neid panna. Oli väga tore käik!

Pärnumaa koolinoorte sügiskross

Meie kooli õpilased osalesid 29.septembril Pärnumaa koolinoorte sügiskrossil. Mõõtu võeti pendelteatejooksus ja krossiteatejooksus. Pendelteates saavutasid meie tublid jooksjad kolmanda koha. Koolipere rõõmustab noorte jooksjate kiirete jalgade ja eduka võistkondliku pingutuse üle!

Õpetajate päev

6.klassi õpilane Christofer kirjutab meie koolis tähistatud õpetajate päevast nii.

Tähistasime 2. oktoobril õpetajate päeva. Kogu kuues klass muutus õpetajateks, viies klass läks õpetama lasteaeda ja õpetajad muutusid õpilasteks. Kell 8:30 kogunesime saali ja rääkisime õpetajate päevast ja õpetajatest. Tänasime oma õpetajaid ja lisasime iga õpetaja kohta midagi toredat, mida õpilased olid arvanud. Seejärel asusid tööle uued õpetajad ja koolipäev võis alata. Vahetunnid olid tavalisest pikemad ja täis põnevat tegevust - mängiti jooksumänge, õpetajad osalesid lõbusas viktoriinis, kus võitja sai auhinnaks suure jäätise.

Meile meeldis see päev, sest kõigil oli lõbus ja kodutöid ei antud. Õpetajad said nautida kergemat päeva ja jutustada.

Foto: erakogu

Annetus vähiravifondile

7.oktoobril oli meie koolipäevas üks väga tähtis hetk. Andsime vähiravifondi "Kingitud Elu" vabatahtlikule Annelyle üle praeguse 6. klassi poolt sõbrapäeva kohvikus kogutud annetuse summas 50 eurot. Suur aitäh kõigile õpilastele, õpetajatele ja kohviku külastajatele, kes oma panuse andsid! Iga heategu loeb ja üheskoos saame muuta kellegi elu helgemaks.

Õpituba "Vesinikauto"

Neljapäeval, 8.oktoobril toimus põnev õpituba, kus 4.-6. klassi õpilased said kätt proovida vesinikauto ehitamises. Õppurid said põneva ja praktilise õpikogemuse, tutvudes vesiniku saamise ning selle kasutamise võimalusega. Käed-külge tegevus pakkus õpilastele nii avastamisrõõmu kui ka uusi teadmisi loodusteaduste, tehnoloogia kohta. Ühtlasi said nad proovile panna oma loovuse, probleemide lahendamise oskuse ja koostöövõime. Õpilastele meeldis see töötuba, sest ehitatud autod käivitusid ja hakkasid sõitma. Hurraaa! Pärnumaal on inseride järelkasv olemas! Aitäh sulle, õpetaja Andy, et õpilaste teadmisi rikastasid!

Leivapäev

14.oktoobril täitus maja imemagusa leivalõhnaga - koolis tähistati leivapäeva. Õpilased olid kaasa võtnud enda lemmikleibasid, emad olid küpsetanudomahitt-leibasid.Lisandiksolimitmesuguseid maitsvaid määrdeid. Oli tore avastada erinevaid lemmikuid, jagada maitseelamusi ning nautida ühist tegutsemist. Leivapäev tuletas meelde, kui mitmekesine ja maitsev võib olla üks lihtne leivaviil. Aitäh kõigile õpilastele ja peredele, kes leivapäeva oma panusega eriliseks muutsid!

UULU LASTEAED

Mismoodi tekib muld ja kuidas tehakse leiba?

Vana mõisapark ja mets on Uulu Lasteaia lastele alati olnud põnev õpikeskkond. Igal sügisel on tore seeni otsida, tammetõrusid, kastanimune ja värvilisi lehti korjata. Seekord pani Mesimummi rühm kokku sügisandide ja seente näituse ning Liblikad ja Lepatriinud katsetasid värvilist lehetrükki. Sipelgad valmistasid looduslikest materjalidest huvitavaid seadeid, Jaanimardikad aga koostasid looduslikke pilte, määrates häälikute arvu sõnas (oks, koor, leht, käbi, tõru jms). Põrnikatele pakkus elevust harvesteri uurimine – suur tänu lapsevanem Karelile, kes tutvustas lastele metsamasina tööd!

„Liigun oma südame heaks" matkal Uulu muuli juurde harjutasime ühtlases tempos kõndimist, vastupidavust ja kaaslastega arvestamist. Lapsed leidsid, et looduses liikumine on sulaselge nauding ning iga päev oma südame ja kogu keha eest hoolitsemiseks tuleb piisavalt liikuda ja teha tervislikke toiduvalikuid. Meie õppimist rikastama tulnud nukuteater Nipitiri etenduses „Võluleib" näidati kurjuse ja headuse vahel laveerides põnevalt, kui tervislik on süüa rukkileiba ja miks on vaja viljapõlde hoida.

Tutvudes ametitega, kelle abiga jõuab leib lauale, uurisid Mesimummi rühma lapsed raamatut „Keda kiita leiva eest", mille autori Manivald Kesamaa sünnist möödus hiljuti 105 aastat. Liblikad segasid rühmas leivatainast ja järgmisel päeval maitsesid leiba, jagades sõbralikult kodust toodud võileivakatteid. Lepatriinud võrdlesid viljateri, jahvatasid käsiveskis jahu ja degusteerisid kodust toodud erinevaid leibu. Sipelgad tutvusid mahuühikutega, kui mõõtsid kuivaineid leivataignasse ja seejärel jälgisid leiva küpsemist küpsetusmasinas. Põrnikad ja Jaanimardikad võtsid ette liinibussisõidu Pärnusse, harjutades viisakat ja ohutut liiklemist. Sihtkohaks oli pagariäri Leivakas, kus pagar tutvustas leivategu ja pitsa valmistamist. Iga laps sai enda tehtud leivakese koju kaasa võtta. Aitäh peredele, et aitasite lastel leivanädala ehtsamaks muuta!

Foto: erakogu

Juba üle kahekümne aasta on meie lasteaed koduks akvaariumikaladele, nüüd aga kolisid meie juurde elama ka vihmaussid – tumepunaste liiginimeks on Eisenia andrei ja triibulistel Eisenia fetida. Mullakompostris on mitu tuhat elanikku ja lapsed mõtlevad nüüd neile põnevaid nimesid. Üheskoos hoolitseme, et jätkuks sööta ja niiskust – siis saab päriselt näha, mismoodi tekib muld.

Õpetajad leidsid õuesõppe rikastamiseks uusi võimalusi GPS-kunsti koolitusel, kus õppisime kaardirakenduste abil liikudes looma digitaalseid joonistusi. Koolituse viis läbi meie õpetaja Melina, kes õpib Tallinna Ülikoolis – aitäh, hea kolleeg! Õppeaasta väärtusvalikute sõnastamisel olid aluseks lapsevanemate küsitluse tulemused ja töötajate tagasiside, sellest saab täpsemalt lugeda meie lasteaia kodulehelt.

Nii kasvavadki meil teadmised, oskused ja hooliv suhtumine väikeste sammude ja suurte avastuste kaudu iga päev.

... jätkuvad artiklid Tahkuranna kooli õpilastelt

Beebidinosaurused said lemmikloomaks

Christofer Leetsaar

Täna, 2. oktoobril kell 3.30 leiti Andrese, Rogeri, Mihkli ja Harri majadest beebidinosaurused.

See juhtus niimoodi, et emadinosaurus kukutas oma beebid tee peale ja beebid hüppasid akendest sisse. Igaüks läks ühte majja, sest beebidinosaurused vihkasid üksteist ja tahtsid olla üksinda. Kui Andres, Roger, Mihkel ja Harri jõudsid koju, ehmusid nad ära, aga tegelikult beebid neid ei kartnud ja olid sõbralikud.

Andres, Roger, Mihkel ja Harri võtsid need beebidinosaurused omale lemmikloomadeks ja beebid olid õnnelikud.

Arvamusartikkel koolitoidust

Katriin Holland

Koolitoit on maitsetu ja sellel võiks olla rohkem maitset. Minu arvates korduvad toidud liiga palju ja sama on ka pikapäevaampsude ja hommikuste puuviljadega.

Tean, et soola ei tohi enam toitudele panna, aga vähemalt võiks olla siis muid maitseaineid. Hommikused puuviljaampsud võiksid samuti olla erinevad, mitte et iga nädal on samad puuviljad. See on ka ebaaus, et õpetajatel on soolatopsik laual ja nad võivad soola vabalt oma toidule panna, aga meie peame maitsetut toitu sööma. Arvan ka seda, et menüü võiks olla vaheldusrikkam ja erinevaid toite võiks olla rohkem.

Kokkuvõtteks võikski olla rohkem maitset, erinevaid toite ja õpetajatega võrdsed võimalused.

Eestis pesitseb vaid 30–40 paari must-toonekurgi: GPS-saatjad ja rajakaamerad näitavad, kuidas kulgeb nende salajane elu Pärnumaal

Rail Baltic Estonia

Must-toonekurg on Eesti põlisasukas, kuid tänaseks jäänud nii haruldaseks, et kogu riigis arvatakse pesitsevat vaid 30–40 linnupaari. Poegadega pesi on teada alla kümne. Tänavu jälgiti Lõuna-Pärnumaa ojadel kalaga maiustamas isaslindu, kes sai nimeks Looder ja kellele paigaldati GPS-GSM-saatja. Nimele vaatamata osutus Looder üsna usinaks teejuhiks. Tema liikumine näitas, milliseid ojasid ja jõgesid must-toonekured Lõuna-Pärnumaal toitumiseks kasutavad, ning juhatas eksperdid seniteadmata pesani Lätis mõne kilomeetri kaugusel Eesti piirist, kus kasvas üles kolm poega. Kogutud teadmiste põhjal muudetakse nüüd ka Rail Baltica ehitustööde korraldust Eestis, et kõige olulisemates must-toonekure toitumispaikades linde võimalikult vähe häirida.

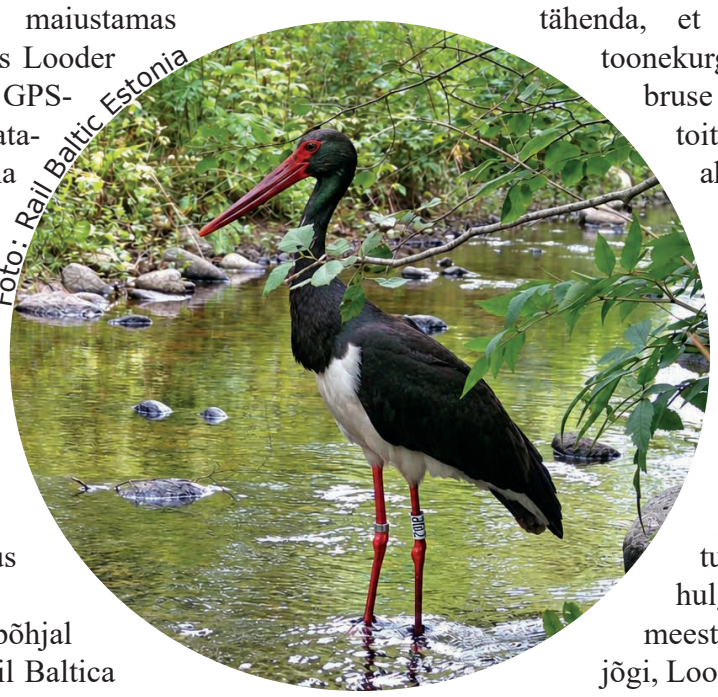
Foto: Rail Baltic Estonia

Kolm must-toonekurge ühes kaadris

Lõuna-Pärnumaa ojade väärtusest saadi aimu tänu Rail Baltic Estonia poolt paigaldatud rajakaameratele. Ühel juhul salvestasid need korraga toitumas koguni kolm rõngastamata must-toonekurge. Teades, et Eestis pesitseb seda liiki vaid mõnikümmend paari ning ka noori hulkujaid ei satu siia mitte iga päev, on kolme linnu jäämine ühte kaadrisse sündmus, mis ka liigieksperte üllatas.

Aprillist augusti lõpuni jälgiti Lõuna-Pärnumaa jõgesid ja ojasid kokku 12 rajakaameraga. Need osutusid edukate seirevahenditena erapooletuteks loodusreporteriteks. Lisaks must-toonekurgedele jäädvustati 18 linnu- ja 14 imetajaliiki, sh mitmeid kaitsealuseid liike. Näiteks võis näha, kuidas saarmas aplalt jõesilmu sööb; hunt, metskitse tagajalg hambus, oja ületab; karu jões lõõgastavaid veeprotseduure naudib.

Rail Baltic Estonia keskkonnaeksperdid Triin Leetmaa ja Tanika Sandberg keskendusid siiski must-toonekurele. Nad kahlasid jõgedes ja ojades, otsides lindude kohalolule viitavaid jalajälgi ning paigutasid kurele toitumiseks sobivatesse madalaveelistesse lõikudesse rajakaamerad. Sügiseks saadi 64 kurevaatlust vähemalt kuuest erinevast linnust, sh 2014. aastal Lätis rõngastatud isaslind ja 2024. aastal Ida-Eestis koorunud noorlind.

Tasapisi hakkas kaardil joonistuma muster, mis aitas välja selgitada, kus must-toonekured oma päevi veedavad.

Kes on see salapärane must-toonekurg?

Must-toonekurg on I kaitsekategooria liik ning Eestis kriitiliselt ohustatud. Tema arvukus on viimase 35 aasta jooksul tugevalt langenud. Üks põhjustest on toidubaasi napimaks jäämine: kui pesa lähedalt piisavalt kala ja kahepaikseid ei leia, peab lind tegema järjest pikemaid toiduretki ning see kulutab energiat, mida on eriti poegade kasvatamisel ja hiljem rändel hädasti vaja.

Seetõttu ei piisa must-toonekure kaitsmisel ainult pesapaikade hoidmisest. Lindude toitumiskohad võivad jääda pesast kümnete kilomeetrite kaugusele. Tavaliselt otsivad nad toitu kuni 20 kilomeetri raadiuses, kuid toidunappuse korral võivad käia ka 40 kilomeetri kaugusel. See tähendab, et ka raudteest mitme kilomeetri kaugusel pesitsev lind võib käia iga päev söömas just mõnes trassi lähedal asuvas väikeses ojas.

Rail Baltica Pärnu–Eesti–Läti piiri lõigu lähedal paiknevad neli varasemast teada must-toonekure elupaika on praegu asustamata, kuid see ei tähenda, et piirkond oleks must-toonekurgedest tühi. Trassi ümbruse veekogusid kasutavad toitumiseks vähemalt kahe aktiivse pesitsusterritooriumi linnud. Ühel neist tänavu poegi ei olnud, kuid teises Rail Baltic Estonia seire tulemusel leitud pesas sirgus lennuvõimeliseks kolm poega. Rajakaamerate abil selgus, et nende paaride tähtsateks toitumispaikadeks on muu hulgas Arumetsa oja, Häädemeeste jõgi, Kivioja, Lemmejõgi, Loode oja, Priivitsa oja, Rannametsa jõgi, Timmkanal ja Ura jõgi.

Kõigis neis on madala veega rahulikke lõike, kus kured saavad söömas käia. Meeldib neile ju kalastades jalutada piki veekogu.

2610 kala ja üks väga rahulolev lind

Juunis paigaldati Häädemeeste vallas kolmele ojale must-toonekurgedele lisasöötmiskohad. Madalasse vette asetatud kalasumpadesse viidi 5–10 sentimeetri pikkuseid väikseid kalu ning rajakaamerad jälgisid nii must-toonekurgede saabumist kui ka seda, millal toiduvaru täiendamist vajab. Lisatoitmise eesmärgiks oli täiendada piirkonnas liikuvate must-toonekurgede toidulauda ning võimaluse tekkides neid ka GPS-saatjaga varustamiseks püüda. Kolmest lisatoitmise kohast asusid must-toonekured külastama ühte. „Suve jooksul viidi sinna 2610 kala, kokku täideti sumpa 19 korral," rääkis Rail Baltic Estonia keskkonnaekspert Triin Leetmaa. „Must-toonekurg käis söömas peaaegu igapäevaselt, enamasti üks või kaks korda päevas. Kõige tegusamal päeval aga koguni kaheksal korral. Enamiku lindude toitumiskäitumist mõjutab ilmastik. Nii ka must-toonekurge: vihmase ilmaga või siis, kui veetase oli kõrge, jäi söögikoht tühjaks."

Tähelepanuväärne oli seegi, et samal ajal vähenes must-toonekure vaatluste arv oja teistes lõikudes, mida varem regulaarselt külastati. See viitab võimalusele, et lisasöötmine mõjutas lindude toitumiskäitumist. Keskkonnaekspertidele on see oluline teadmine: lisasöötmisega saab lindu keerulisel perioodil toetada, kuid samal ajal tuleb jälgida, et inimese loodud söögikoht ei kujuneks neile ökolõksuks ehk nad ei muutuks lisatoitmisest liigselt sõltuvaks.

Looder sai kaasa päikeseenergial töötava reisipäeviku

Lisasöötmiskoha peamiseks külastajaks kujunenud must-toonekurele paigaldati koostöös Urmas Sellisega Kotkaklubist GPS-saatja ja tema rändeteekondi saab igaüks vaadata Kotkaklubi poolt hallatavalt rändekaardilt (https://birdmap.5dvision.ee). Päikeseenergial töötav seade salvestab iga 5–30 minuti järel linnu asukoha ning kogub andmeid ka tema liikumiskiiruse, lennukõrguse ja seisundi kohta. Näiteks kui saatja peaks jääma ebaloomulikku asendisse ja selle temperatuur ühtlustub ümbritseva õhutemperatuuriga, võib kahtlustada linnu hukkumist. GPS-saatja abil sünnib seega täpne pilt must-toonekure liikumisest, mida pelgalt juhuvaatlustega pole võimalik saada.

Looder pole seejuures piirkonna esimene GPS-saatjaga must-toonekurg. Aastatel 2020–2024 koguti samal viisil andmeid isaslind Timmu kohta. Timmu paraku hukkus 2024. aasta kevadrändel, kuid me ei tea, kuidas. Viimase 20 aasta jooksul on Eestis GPS-saatjaga varustatud üle 50 must-toonekure, kellest paljud on sarnaselt Timmule jäänud rändel kadunuks. Nendel harvadel kordadel, kui linnu surmapõhjus on teada, on põhjuseks olnud lendamine elektriliinidesse või elektrilöök isoleerimata postidel ning korduvalt ka mahalaskmine rändeteel või talvitusaladel. Lisaks vanalindudele pannakse GPS-saatjaid ka poegadele, kellest oma esimese rände on üle elanud vaid üksikud. Kui poegade konditsioon on toidunappusest tingituna kehv, on suur tõenäosus, et nad nõrkevad pingutusest või satuvad mõne röövlooma või -linnu saagiks, sageli on mängus ka inimese käsi. Tänavu Eestis GPS-saatja saanud kahest must-toonekure pojast üks lasti salaküttide poolt maha Moldovas ja teise jäänused leiti Valgevenest vana kalakasvatuse lähedalt, kus samuti kahtlustatakse salaküttimist.

Timmu nelja aasta jooksul kogutud andmed on aidanud ja aitavad koos Loodri värskemate liikumistega mõista, millised paigad püsivad must-toonekurgede jaoks tähtsad läbi aastate. Kahe linnu liikumisandmetest joonistuvad eriti selgelt välja Loode oja, Priivitsa oja, Rannametsa jõgi, Timmkanal ja Ura jõgi. Rajakaamerad olid sõltumatult jõudnud samade veekogudeni – kaks väga erinevat meetodit kinnitasid seega teineteise tulemusi. Samas jätsid õhku ka intrigeeriva küsimuse. Kes on need must-toonekured, keda näeme rajakaameratega kohtades, kus saatjalinnud ei käi? Kus on nende pesapaigad?

Loodri saatja andis aga veel ühe olulise tulemuse. Kuni saatja paigaldamiseni ei olnud teada, kus asub tema pesa. Võis vaid eeldada, et see jääb tema eelistatud toitumiskohtadest 5-10 km kaugusele. GPS-andmed juhatasid eksperdid siiski üle piiri Lätti, kust leitigi must-toonekure pesa lausa kolme pojaga.

Mõnikord on vaikne metsatee ohtlikum tiheda liiklusega maanteest

Rail Baltic Estonia keskkonnaseire näitab hästi, miks ei saa looduskaitses alati lähtuda kõhutundest. Must-toonekurgede poolt külastatava Priivitsa oja kõrval kulgeb Kabli–Massiaru tee, mida kohalikud kasutavad palju. Võiks arvata, et tihedam liiklus muudab selle häiringute tõttu must-toonekurele halvaks toitumispaigaks. Tegelikult kasutavad linnud oja sellest hoolimata. Võib eeldada, et oja sügav säng pakub lindudele piisavalt varju ning aja jooksul on nad liiklusega harjunud.

Loode oja ja Timmkanali kõrval kulgevad seevastu vaiksed metsateed, kus autosid liigub tavaliselt väga vähe. Just seal võib ootamatult tekkinud ehitusliiklus olla probleemsem: must-toonekured pole masinatega harjunud ning liiguvad vahel ka teel.

„Must-toonekure toitumispaikade seire on hea näide sellest, mida töö keskkonnameetmete peenhäälestamisega sajandi ehitusprojekti juures tähendab. Eesmärk pole tõmmata kaardile võimalikult suurt punast ala ja öelda, et siin ei tohi midagi teha. Tuleb teada, kus, millal ja milline tegevus lindu tegelikult häirib ning kohandada ehitustegevust selle järgi," selgitas Rail Baltic Estonia juhtiv keskkonnaekspert Tanika Sandberg. „Seetõttu nähakse näiteks ette, et Timmkanali tee osa ei kasutata ehitusega seotud liikluseks 1. aprillist 31. augustini. Ka Kiviaru teel Loode oja ääres tuleb tundlikul kevadsuvisel perioodil transporditeede plaan üle vaadata, vältimaks seal masinatega liikumist."

Levinud viga toidulisandite võtmisel võib tuua kaasa kõhumured ja -krambid

Benu apteegid

Mandariinid on hea c-vitamiini allikas
Foto: Unsplash

Niiskete ja jahedate ilmadega otsivad inimesed apteekri sõnul aina enam ja enam immuunsusele turgutust. Peatseks võitluseks kaamosega soovitakse täiendada oma energiavarusid ning korrastada oma unegraafikut.

Paljud lähtuvad oma toidulisandite valikul teiste soovitustest või sellest, mida internetist loetakse, kuid farmatseut Anton Ojamaa sõnul ei saa põhjapanevalt ise diagnoosida, millist toidulisandit parasjagu enim vaja oleks. „Väsimusel, juuste väljalangemisel või halval unel võib olla kümneid põhjuseid. Need mured võivad viidata näiteks rauapuudusele või hoopis kilpnäärmeprobleemidele," sõnab farmatseut.

Täpse vajaduse ja annuse kohta annab kindla vastuse vereanalüüs. „Näiteks raua ja B12 puhul on analüüs õigem tee kui oletamine. Rauda ja B12 toidulisandeid ei maksa „igaks juhuks" võtma hakata, sest liigne raud võib põhjustada iiveldust ja mitmeid kõhumuresid," nendib Ojamaa.

Erijuht on Eesti kliimas D-vitamiin. „Kuna meie laiuskraadil pole pärast suve piisavalt päikesevalgust, et piisavalt D-vitamiini kehas toota, siis inimeste eeldus seda toidulisandina võtta on üldiselt loogiline ja ootuspärane," räägib Saku Tervisekeskuse Benu apteegi farmatseut.

Ka looduslik preparaat võib põhjustada kõrvaltoimeid

Olgugi et toidulisandid on vabamüügis ja mõningad saadaval isegi toidukauplustes, levivad toidulisandite osas ka ohtlikud eksiarvamused.

„Mõningad patsiendid arvavad, et võtmata jäänud toidulisandeid on võimalik nii-öelda järele võtta. Näiteks C-vitamiini puhul ei kasva suuremate annuste puhul kasu lõputult ning liigsed annused võivad põhjustada hoopis seedetrakti vaevusi, näiteks kõhulahtisust ja krampe," nendib Ojamaa. Ta lisab, et C-vitamiini puhul ei vähenda regulaarne C-vitamiini tarvitamine küll külmetushaiguste esinemissagedust, kuid uuringutes on täheldatud C-vitamiini positiivset mõju haiguse kestuse lühendamisel Farmatseut Ojamaa sõnul peab ka looduslike toidulisandite manustamisel arvestama võimalike kõrvalmõjudega, sest looduslik ei tähenda alati ohutut. „Ka taimsed preparaadid ja vitamiinid võivad ravimitega koostoimel negatiivset mõju avaldada. Näiteks võib naistepuna vähendada mitme ravimi toimet ning K-vitamiini sisaldavad preparaadid võivad mõjutada varfariini toimet."

Mis on liposoomne toidulisand?

Toidulisandite tööstus on pidevalt arenemas, näiteks lastele on välja töötatud kummikommid, et laps saaks vajalikke aineid meelepärasemal viisil. Uudne tehnoloogia on liposoomsed toidulisandid, mille toime põhimõte vajab selgitamist.

„Teoreetiliselt kaitseb fosfolipiidmembraan vitamiini maohappe ja ensüümide eest ning aitab sellel soolestikus imenduda. Liposoomse vormi mõte on luua toimeaine ümber fosfolipiidne kandjasüsteem, mis võib muuta selle lahustuvust, stabiilsust ja seedetraktis käitumist," selgitab kogenud apteeker.

Näiteks, kui võtta C-vitamiini enam kui 400 milligrammi väheneb imenduv osa ning organism reguleerib C-vitamiini taset neerude kaudu. Liposoomne vorm aitab osalt seda piirangut ületada ning kaitseb vitamiini liiga kiire lagunemise eest soolestikus ja suurendab imenduva osa hulka.

Apteekri sõnul sobib liposoomne C-vitamiin inimestele, kellel esineb suuremate koguste manustamisel kõhuprobleeme või kellel on teadaolev imendumishäire. „Kuna liposoomsed tooted sisaldavad tihtipeale soja- või päevalilleletsitiini, tasub allergiad esmalt üle vaadata," hoiatab Ojamaa.

Toidulisandite valikul tasub lähtuda enda vajadustest, sest suurem annus või uudsem vorm ei tähenda automaatselt suuremat kasu. Enne tarvitamist võiks apteekriga nõu pidada, et arvestada võimalike kõrval- ja koostoimetega.

Kaasava eelarve hääletusele läheb kaks ideed

Häädemeeste valla 2027. aasta kaasavasse eelarvesse esitati kolm ettepanekut, millest hääletusele läheb kaks: Häädemeeste Keskkooli ja bussijaama vahelise jalgtee ning silla rekonstrueerimine ja Võiste karjääri arendamine. Hääletus toimub 16.–30. novembrini 2026 ning ideede elluviimiseks on ette nähtud kokku 10 000 eurot.

Ideede hindamisel arvestati nende vajalikkust ja olulisust vallale, teostatavust 12 kuu jooksul idee esitamise tähtpäevast, kulude põhjendatust, eelarve läbipaistvust ning kasusaajate hulka. Hääletusel saab osaleda iga vähemalt 16-aastane inimene, kelle elukoht on rahvastikuregistri andmetel hääletuse väljakuulutamise kuupäeva seisuga Häädemeeste vallas. Hääle võib anda mõlema idee poolt. Ideed reastatakse saadud häälte arvu järgi ning ellu viiakse enim hääli saanud idee või ideed.

Kaasavasse eelarvesse esitatud ideed:

1. Häädemeeste Keskkooli ja Häädemeeste bussijaama vahelise jalgtee ja silla rekonstrueerimine
Esitaja: Marcus Maddison
Idee hinnanguline maksumus: 9452 €

Meie eesmärk on taastada ja korrastada Häädemeeste Keskkooli ning Häädemeeste bussijaama vaheline ajalooline jalgtee ja sild, mis on üks igapäevaselt enim kasutatavaid liikumisteid kooli ja bussijaama vahel. Tegemist on olulise ühendustee, kogukonna visiitkaardi ning Häädemeeste aleviku ajaloolise ja miljööväärtusliku osaga. See tee on aastakümneid ühendanud koolimaja ja bussijaama ning olnud paljude õpilaste igapäevase koolitee lahutamatu osa. Praeguseks on tee ja silla seisukord märgatavalt halvenenud. Teekate on lagunenud, kõnniteeplaadid on katkised ja ebatasased. Kuigi ligikaudu paarikümne meetri kaugusel kulgeb uuem kergliiklustee, on jalgtee jätkuvalt aktiivses kasutuses, olles kõige otsem ühendustee bussijaama ning vanemate õpilaste kasutatava kooli sissepääsu vahel. Samuti kasutavad seda Häädemeeste aleviku inimesed, sealhulgas koolimaja taga asuval tänaval elavad elanikud, kes liiguvad jala bussijaama, poodi ja/ või sealt koju.

Tee korrastamine on oluline kolmel põhjusel:

Turvalisus ja ligipääsetavus. Terve, tasane ja selgelt piiritletud tee muudab liikumise liiklejatele ohutumaks.

Ajaloolise ja miljööväärtusliku keskkonna säilitamine. Tee on osa Häädemeeste kooli ajaloost ja aleviku väljakujunenud ruumist, mille korrastamine aitab väärtustada kohalikku pärandit.

Kooli ja aleviku üldilme parandamine. Bussijaamast koolimaja juurde viiv tee on koolile ja Häädemeeste alevile ka visiitkaardiks.

Häädemeeste Keskkool on valla oluline haridusasutus kui ka kogukonna kohtumispaik tänu spordisaalile, mida kasutatakse aktiivselt kogukonna liikmete poolt õhtusel ajal. Seetõttu väärib ka kooli juurde viiv tee ja sild parandamist.

Idee elluviimine Häädemeeste valla kaasava eelarve vahenditest on vajalik, sest tegemist on avalikus igapäevases kasutuses oleva liikumisteega, mille korrastamisest saab kasu suur osa kohalikust kogukonnast. See on investeering, mis parandab igapäevast elukeskkonda ning loob pikaajalist väärtust, toomata tulevikus lisakulutusi valla eelarvesse.

2. Võiste karjääri arendamine
Esitaja: MTÜ Meie Võiste
Idee hinnanguline maksumus: 10 000 €

MTÜ Meie Võiste eesmärk on arendada Võiste karjäärist turvaline, hästi toimiv ja korrastatud avalik supluskoht, pakkudes kogukonnale kvaliteetseid võimalusi aktiivseks vaba aja veetmiseks. Projekti eesmärk on parandada ujumiskoha ohutust, ligipääsetavust ja kasutusmugavust, rajades vajalikud turvalahendused ning luues kõigile külastajatele turvalise, hästi hooldatud ja atraktiivse keskkonna.

Võiste karjäär on kohalike elanike ja külastajate seas aktiivselt kasutatav supluskoht, kuid praegu puuduvad mitmed olulised lahendused, mis tagaksid ohutu ja turvalise keskkonna. Ujumiskoha kasutamise populaarsus suurendab vajadust parandada taristut ning vähendada võimalikke õnnetusriske.

Lisaks veeohutusele on oluline arendada karjääri puhkevõimalusi ja luua vajalikud olmetingimused. Selleks on kavas paigaldada ujumissild koos redeliga, tähistada ujumisala poidega ning rajada päästevahendite ja ohutusinfoga turvasein. Samuti soovime luua mugava ja turvalise võimaluse vette sisenemiseks ja sealt väljumiseks.

Puhkeala arendamiseks on kavandatud riietumiskabiini ja kuivkäimla rajamine ning grillimisala loomine. Lisaks soovime paigaldada prügikastid, jalgrattahoidja, et muuta karjäär külastajatele mugavamaks ning aidata hoida ümbritsev keskkond puhta ja korrastatuna.

Projekti olulisus seisneb selles, et turvaline ja hästi varustatud supluskoht pakub kogukonnale tasuta võimalust veeta aktiivselt aega looduses, ujuda, puhata ning lähedastega koos aega veeta. Eriti oluline on luua sobivad tingimused lastega peredele, noortele ja teistele piirkonna elanikele, kelle jaoks on turvaline ja mugav supluskoht suvisel ajal väärtuslik vaba aja veetmise võimalus.

Projekti tulemusena kujuneb Võiste karjäärist terviklikum, turvalisem ja atraktiivsem avalik puhkeala, mis toetab tervislikke eluviise, tugevdab kogukonnatunnet ning suurendab Võiste ja kogu Häädemeeste valla elukeskkonna väärtust. Rajatavad lahendused teenivad kogukonda pikaajaliselt ning loovad eeldused karjääri vastutustundlikuks ja jätkusuutlikuks kasutamiseks.

Tulevad sündmused Häädemeeste vallas

Jälgi lisaks valla kodulehel sündmuste kalendrit ja FB gruppi Häädemeeste sport.

05.11 Häädemeeste Seltsimajas kl 11 ja kl 19 KINO- MORTEN
09.11-13.11 Noorsootöö nädala tegevused Tahkuranna Avatud Noorte-keskuses
09.11-23.11 Avatud kandideerimine Häädemeeste valla noortevolikokku
11.11 Häädemeeste Muuseumis vestlusõhtu "Taimed ja nende vägi meie pärimuses", teadmisi jagab Tiia Loorents. Häädemeeste rahvaravitsejad - muuseumi kogude põhjal. Tasuta kl 16
14.11 Rahvusvaheline tantsuvõistlus “Treimani Sügis ‘26” Treimani Rahvamajas kl 13
15.11 41. Jõulumäe metsajooks ja tervisekäimine
17.11 Mälumäng Tahku Tares kl 18.30
18.11 Pärnumaa sise-rannavõrkpalli sari, Pärnumaa MV Jõulumäe liivahallis
19.11 Häädemeeste Seltsimajas kl 11 ja kl 19 KINO- MUSTA PORI NÄKKU
21.11 Pärnumaa lahtised MV kabes Häädemeeste KK kl 12
21.11 Pärnumaa MV rannatennises Jõulumäe liivahallis
29.11 Jõulupärja töötuba Tahku Tares, kell 11.00
01.12 Häädemeeste Seltsimajas Väärikate lõunatund, kl 11:00
01.12 Häädemeeste Muuseumis vestlusõhtu "Nukud meie rahvapärimuses", teadmisi jagab Helle Madissoo. Tasuta kl 16
04.12 Häädemeeste valla tunnustusõhtu Häädemeeste Keskkooli Spordikeskuses kl 19
10.12 Häädemeeste Raamatukogu 100
13.12 Tahku Tare jõululaat
13.12 Häädemeeste Seltsimajas advendi kontsert
15.12 Koduste laste jõulupidu Uulu Kultuuri- ja Spordikeskuses kl 17-19

Lisainformatsioon valla kodulehe kalendris või kultuurinõunik Aire Kallas-Maddisonilt tel 5358 5406, aire.kallasmaddison@haademeeste.ee

Õnnitleme sünnipäevalapsi!

07.11	ARKADI KALLASTE	103	Uulu küla
10.11	MART KENK	95	Reiu küla
06.11	SALME LEHISTE	94	Laadi küla
12.11	VEERA KOTŠEGINA	90	Reiu küla
05.11	VALENTINA SAMUSEVICH	89	Reiu küla
20.11	HEINAR LÕHMUS	88	Häädemeeste alevik
21.11	ARVI LAAN	87	Häädemeeste alevik
18.11	MAIRE PÄRNA	87	Rannametsa küla
04.11	LEILI TALI	86	Häädemeeste alevik
06.11	AILI TAMBUR	85	Treimani küla
29.11	URVE JÜRIOJA	85	Treimani küla
30.11	TIIU PUKK	83	Häädemeeste alevik
25.11	MATI SOOPERE	83	Tahkuranna küla
11.11	KALJU ROSIN	82	Reiu küla
23.11	HELLE OJASTE	82	Pulgoja küla
29.11	LEA VAREP	81	Häädemeeste alevik
12.11	TAAVO JÕESALU	81	Võiste alevik
19.11	AARE PAHK	81	Krundiküla
02.11	AINO KASESALU	80	Treimani küla
16.11	LY TUGEDAM	80	Rannametsa küla
03.11	KAARIN SOOVÄLI	75	Tahkuranna küla
23.11	SIRJE KULD	75	Tahkuranna küla
27.11	MARGUS LIND	75	Võiste alevik
02.11	KAUPO MAISTE	70	Ikla küla
04.11	MARE MENGEL	70	Tahkuranna küla
23.11	AARI AEDMA	70	Võiste alevik
13.11	MARIKA SAAR	65	Sooküla
22.11	AELIITA KASK	65	Reiu küla
30.11	HELDI SALUSOO	65	Uulu küla
05.11	VELLO ÕIS	65	Võiste alevik
20.11	MATI PÄRNA	65	Piirumi küla
20.11	GENNET JAADLA	60	Ikla küla
13.11	MAIRE BORISOVA	60	Soometsa küla
22.11	ANNELY LAUK	60	Mereküla
25.11	KARIN ZVEREVA	60	Penu küla

Vallaelanike soovil on avaldatud ka sünnipäevalapse elukoht küla täpsusega.
Vallaelanikud, kes ei soovi oma sünnipäeva avaldamist lehes, peaksid sellest teatama e-posti aadressil liiviranna@haademeeste.ee või telefonil 5884 5014 hiljemalt eelneva kuu 15. kuupäevaks.

ÕNNITLEME NOORI PERESID

HUGO LUMERA
29.09.2026
Vanemad: Marilin Sein, Martin Lumera

ROBIN NUUT
22.09.2026
Vanemad: Maile Nuut, Kätlin Nuut

REMY MARCUS TARKPEA
25.09.2026
Vanemad: Katry-Mary Burk, Raim Tarkpea

Koguduse teated

Jumalateenistused õigeusu kirikutes

Häädemeeste
14. november kell 10.00 Liturgia. Surnute mälestamine
05. detsember kell 10.00 Liturgia
Tahkuranna
22. november kell 15.00 Surnute mälestamine
Urissaare
28. november kell 11.00 Liturgia, Surnute mälestamine
Treimani
15. november kell 15.00 Surnute mälestamine

Luterlikud kogudused

EELK Häädemeeste Miikaeli kirikus:
08. november kell 12.00 XXIV pühapäev pärast nelipüha
15. november kell 12.00 XXV pühapäev pärast nelipüha
22. november kell 12.00 XXVI ja viimane pühapäev pärast nelipüha, surnute mälestamine
29. november kell 12.00 Advendiaja I pühapäev, kirikuaasta algus
06. detsember kell 12.00 Advendiaja II pühapäev

EELK Tahkuranna Maarja kirikus (Võistes):
06. detsember kell 9.30 Advendiaja II pühapäev

EELK Treimani Matteuse kirikus:
15. november kell 14.00 XXV pühapäev pärast nelipüha, surnute mälestamine

Lähem info: õpetaja Tauno Teder, telefon 56 335 750, haademeeste@eelk.ee

MÄLESTAME LAHKUNUID

REIN SEPP
29.09.2026
Krundiküla

MARIA ZVONKOVA
29.09.2026
Soometsa küla

Kaotusvalu hingelt keegi võtta ei saa,
aeg asendab selle mälestustega.

REIN SEPP

Avaldame kaastunnet Tõnule perega isa, vanaisa ja äia lahkumise puhul

Pärnu mnt 5 KÜ elanikud

Treimani rahvamajas rahvamajas esmaspäeval,
16.11 kell 19 kinoõhtul uus eesti film
"Musta pori näkku"
pääse 6.- sooduspilet 5.-

Mugav 50 kohaline buss viib ja toob.

Pakume 50-kohalist bussi, mis sobib:

- Ekskursioonideks
- Firmapidudeks
- Pulmadeks ja pidulikeks sündmusteks
- Koolidele ja spordimeeskondadele

Mugav ja turvaline transport koos parima teenindusega!

Võta ühendust juba täna, et leppida kokku hind ja reisiplaanid.

Karli +372 56472449

TÄISKASVANUTE HUVITEGEVUS
TAHKU TARES 2026

E 11.00 Vanaemade hommikupoolik, Kadri Tähe
T 11.00 Iga kuu teine ja neljas teisipäev 55+ võimlemine, Egle Vutt
T 18.30 Iga kuu kolmandal teisipäeval mälumäng, Maia-Liisa Kasvandik
K 12.30 Keraamika, Kristina Aedma-Kaldmäe
K 17.00 Keraamika, Kristina Aedma-Kaldmäe
K 18.00 Mängude õhtu, Kadri Tähe
*Kanga- ja vaibakudumine kokkuleppel Renatega

Lisainfo huvitegevuse kohta Egle 58068636

MULTITALU OÜ

HOOLDUS- JA ABITÖÖD

AASTARINGSELT

KODU- JA ÄRIKLIENTIDELE

EHITUS- JA LAMMUTUSTÖÖD

TALVEL

LUME LÜKKAMINE

TEENUSED

EHITUS- JA LAMMUTUSTÖÖD

- Võsalõikustööd
- Hekilõikus
- Muru niitmine ja trimmerdamine
- Talvel lume lükkamine

KÜSI PAKKUMIST JUBA TÄNA! 53937579

E-POST info@multitalu.ee

VEEB www.multitalu.ee

KIIRE • KORRALIK • USALDUSVÄÄRNE

MIHKEL RAUA
ROMAANI AINETEL
musta pori näkku
Jaak Kilmi film
Kinodes alates 16. okt
HÄÄDEMEESTE SELTSIMAJA
KINOEKRAANIL
19.11.2026
PÄEVANE SEANSS KELL 11:00
ÕHTUNE SEANSS KELL 18:00
SOODUSPILET 5€ TAVAPILET 6€

Häädemeeste Seltsimajas
1.detsembril 2026.a
kell 11.00
VÄÄRIKATE LÕUNATUND
Tantsurõõmu ja head muusikat loovad
isa ja tütre duo
ANDRIS JA MARIA ELIISABET AVAMERE
Kohvilaud
Osaluspanus 7.-
Info: 5559 3118

Häädemeeste Muuseum
11. november kell 16:00
Vestlusõhtu
Häädemeeste rahvaravitsejad
muuseumi kogude põhjal.
Taimed ja nende vägi meie pärimuses
Teadmisi jagab Tiia Lorents.
HÄÄDEMEESTE MUUSEUM
Tasuta

Jõulupärja
TÖÖTUBA
SOOMETSA KÜLAMAJAS
23 november
03 detsember
18.00–20:00
25 EUR osalus
juhendab
Birgit Ojamets
Tule loo endale suur ja kaunis jõulupärg hubases ja loovas õhkkonnas! Kõik vajalik on kohapeal olemas.
Pakume kohvi, teed ja küpsiseid, et meisterdamine oleks tõeline jõulurõõm!
Kohtade arv on piiratud, seega broneeri oma koht juba täna!
REGISTREERI END
+372 55500935
birgitojamets@gmail.com
www.tammikutalu/tootoad

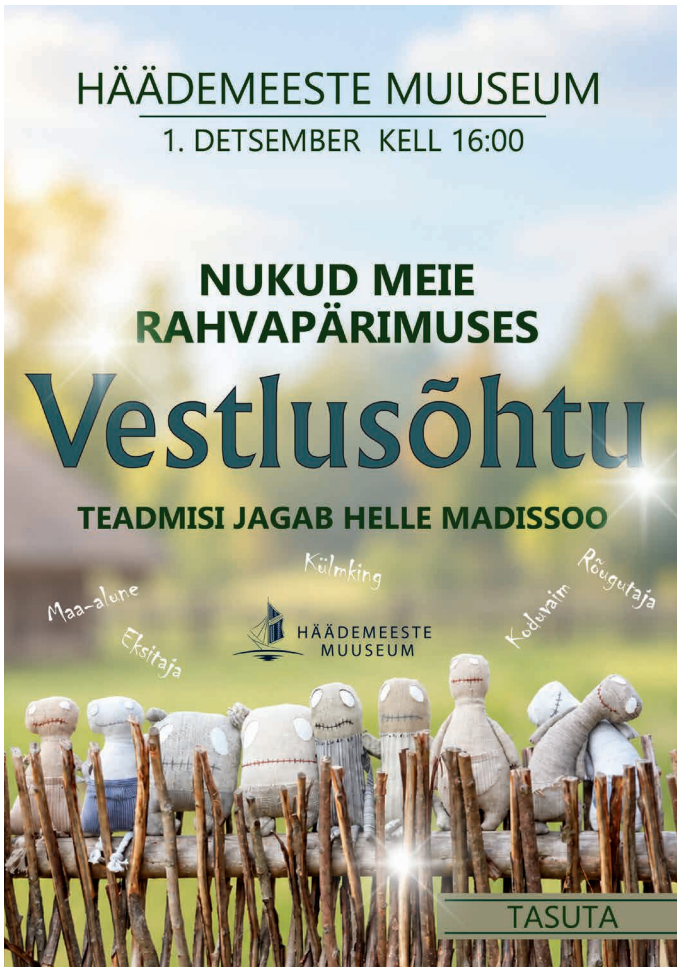
HÄÄDEMEESTE MUUSEUM
1. DETSEMBER KELL 16:00
NUKUD MEIE RAHVAPÄRIMUSES
Vestlusõhtu
TEADMISI JAGAB HELLE MADISSOO
Maa-alune
Eksitaja
Külmking
Koduvaim
Rõugutaja
HÄÄDEMEESTE MUUSEUM
TASUTA

HÄÄDEMEESTE KESKKOOLIS
PÄRNUMAA LAHTISED MV KABES
22. november 2026 kell 12.00
Poisid ja tüdrukud -16.a, mehed, naised
AUTASUSTAMINE
Info Aleksander-Tõnis Joarand tel 55529101

29. novembril
külakeskuses Tahku Tare
KELL 11.00
JÕULUPÄRJA
TÖÖTUBA
REGISTREERIMINE:
voiste.kulaselts@mail.ee
Tel 58068636
OSALUSTASU:
10€

Treimani rahvamajas
14. novembril
Tantsuvõistlus
"Treimani sügis '26"
Osalevad tantsuklubid
Eestist, Lätist ja Soomest
kell 13
laste võistlusklassid
kell 15
seenioride võistlusklassid
Peale võistlusi
tantsuõhtu ansambliga
Treffunx
Pääse 5 €
Sündmust toetab
EESTI KULTUURKAPITAL

Sinu maakler Häädemeeste vallas

Kaido Kaljuste

RUUM24
TURVALISED KINNISVARATEHINGUD

51 23 103 kaido@ruum24.ee www.ruum24.ee

AS Häädemeeste VK

Häädemeeste VK AS
on Häädemeeste valla vee-ettevõte, mis tegeleb ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni haldamisega.

Kontakt:
+372 5805 2254
www.haademeestevk.ee
info@haademeestevk.ee

Veenäidu edastamine:
haademeestevk.ee/veenait
+372 5805 2254

Puurvesi
PUURKAEVUD

Puurvesi OÜ tegeleb eramajade vee- ja kanalisatsioonilahenduste rajamisega ning maaküttе puuraukude puurimisega.

KONTAKT
www.PUURVESI.ee
Info@puurvesi.ee
+372 5566 2032
+372 5569 4310

Puurkaevude puurimine
Maaküte & puuraugud
Puurkaevude lisateenused

Veesüsteemide rajamine, veefiltrite, veetõsteseadmete müük ja paigaldamine

Kanalisatsioonisüsteemid, biopuhastite, septikute mahutite paigaldaldamine

KINNISVARA MÜÜGITEENUS
MEIE KODUVALLAS
Võta ühendust
ja too oma kinnisvara müüki!

Teenused:
- Kinnisvara müük
- Kinnisvara hindamine
- Tasuta konsultatsioon
- Leian just Sulle sobiva lahenduse

Alari Akermann
Tel 5697 1093
alari@tonisson.ee

ALATES 1992
Tõnisson
KINNISVARA
www.tonisson.ee
Pärnu, Rüütli tn 47
Tel 447 5555

KUULUTUSED

metsalink.ee | metsa-, puidu- ja aiandushuviliste kuulutaja, tasuta. Paku teenust, müü seadmeid, soeta materjali jpm

Eterniit, plekkprofiil katusetööd. Puitfassaadide soojustamine ja viimistlus. Kortermaja trepikodade renoveerimine. www.miltongrupp.ee, 5352 9476

Ehitiste seadustamine, kasutus- ja ehitusload ja muud teenused. Kirjutage või helistage. coreteloy@gmail.com, 58142386

AS HÄÄDEMEESTE VK

Mahuti, biopuhasti ja septiku tühjendamine

Teenuse tellimine:
Info@haademeestevk.ee
+372 56153880

Uulu Iluduba
KOSMEETIK • MANIKÜÜR • PEDIKÜÜR
AEGADE BRONEERIMINE:
TEL. 5691 6940 ALLIKI
FB ALLIKI ILUTEENUSED
MASSAAŽ
AEGADE BRONEERIMINE:
TEL. 5647 0024 ALLI
JUUKSUR
AEGADE BRONEERIMINE:
TEL. 5397 8597 ELME
PARGI TEE 3, UULU
SISSEPÄÄS MAJA KÜLJE PEALT

TOIMETUS

Häädemeeste valla ajaleht Liiviranna väljaandja ja toimetus:
Häädemeeste Vallavalitsus
tel 444 8890, 5884 5014
e-post:
liiviranna@haademeeste.ee
Postiaadress:
Häädemeeste Vallavalitsus,
Pargi tee 1, Uulu küla 86502,
Häädemeeste vald.
Trükk: AS Pajo.
Tiraaž 2285 eksemplari.
Järgmise lehe materjalid peavad toimetusse jõudma hiljemalt eelneva kuu 15. kuupäevaks.